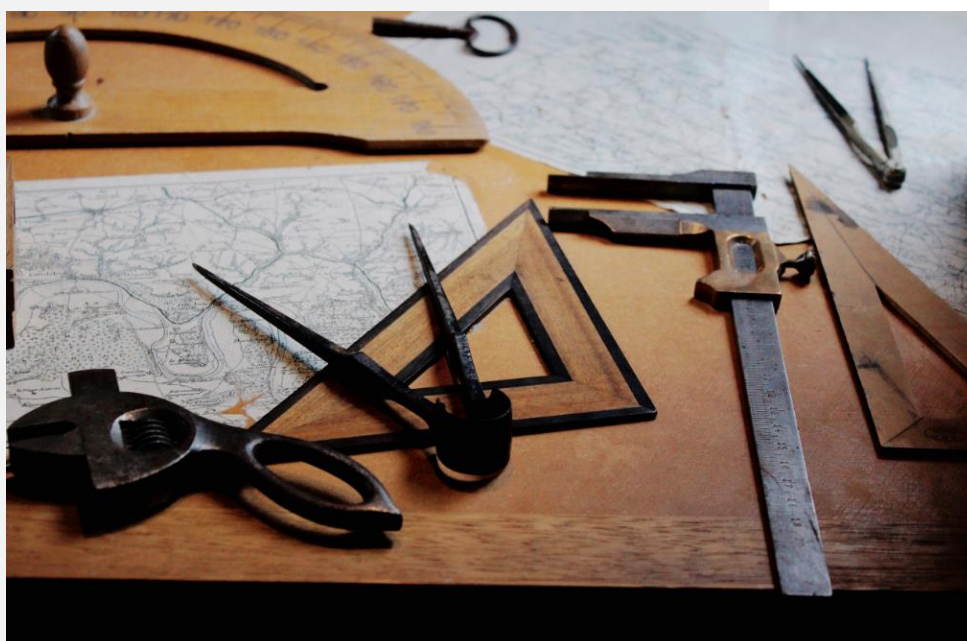

Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de **Catalunya**

MARC CATALÀ DE QUALIFICACIONS PER A L'EDUCACIÓ SUPERIOR

L'ÚS DE L'ACREDITACIÓ *EX ANTE* PER AVALUAR L'APLICACIÓ DEL
MARC ESPANYOL DE QUALIFICACIONS PER A L'EDUCACIÓ SUPERIOR (MECES)

Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de **Catalunya**

MARC CATALÀ DE QUALIFICACIONS PER A L'EDUCACIÓ SUPERIOR

L'ÚS DE L'ACREDITACIÓ *EX ANTE* PER AVALUAR L'APLICACIÓ DEL
MARC ESPANYOL DE QUALIFICACIONS PER A L'EDUCACIÓ SUPERIOR (MECES)

Barcelona, 2019

Generalitat
de Catalunya

eqar

ISO 9001
ISO 27001

Els continguts d'aquest treball estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, la distribució i la comunicació pública, sempre que se'n citin els autors i no se'n faci un ús comercial. Es pot consultar el text complet de la llicència a:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>

Autors: Gemma Rauret Dalmau (presidenta), Sebastián Rodríguez, Nick Harris, Bruno Curvale, Lluís Jofre, Miquel Mirambell, Marta Nel-lo i Josep Manel Torres. Amb el suport de Carme Ortiz.

© Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya
Carrer dels Vergós, 36-42, 08017 Barcelona
www.aqu.cat

Aquest document s'ha elaborat amb el suport d'un ajut de l'INQAAHE.

Aprobat per la Comissió d'Avaluació Institucional i de Programes el juliol de 2019

Primera edició: juliol de 2019

ÍNDIX

ACRÒNIMS I SIGLES	7
1. INTRODUCCIÓ.....	9
1.1. Quins són els objectius d'aquest document?	10
1.2. A qui s'adreça aquest document?	10
1.3. Què són els marcs nacionals de qualificacions?	10
2. EL SISTEMA D'EDUCACIÓ SUPERIOR CATALÀ I ESPANYOL.....	14
2.1. L'estructura de l'educació superior a Catalunya	15
2.2. L'accés a l'educació superior a Catalunya	17
3. EL MARC DE QUALIFICACIONS	24
3.1. Especificacions del MCQES per al nivell 1.....	29
3.2. Especificacions del MCQES per al nivell 2 (A i B).....	34
3.3. Especificacions del MCQES per al nivell 3.....	44
3.4. Especificacions del MCQES per al nivell 4.....	50
4. L'ÚS DEL MARC DE QUALIFICACIONS EN LA VERIFICACIÓ I L'ACREDITACIÓ	54
ANNEX 1. LA DISTINCIÓ ENTRE ELS TÍTOLS DE GRAU DE 180 I DE 240 CRÈDITS ECTS AL MCQES	55
ANNEX 2. TÍTOLS D'EDUCACIÓ SUPERIOR A ESPANYA I CATALUNYA.....	57
ANNEX 3. ESTRUCTURA DEL SISTEMA EDUCATIU CATALÀ	63

ACRÒNIMS I SIGLES

AQ: assegurament de la qualitat

CES: centre d'educació superior

CNCP: Catàleg nacional de qualificacions professionals (anomenat per les seves sigles en castellà)

ECTS: sistema europeu de transferència de crèdits (anomenat per les seves sigles en anglès)

EEES: Espai europeu d'educació superior

EQF: Marc europeu de qualificacions (anomenat per les seves sigles en anglès)

INCUAL: Institut Nacional de les Qualificacions (anomenat per les seves sigles en castellà)

LOMLOU: Llei orgànica de modificació de la Llei orgànica d'universitats

LOU: Llei orgànica d'universitats

LUC: Llei d'universitats de Catalunya

MCQES: Marc català de qualificacions per a l'educació superior

MECES: Marc espanyol de qualificacions per a l'educació superior (anomenat per les seves sigles en castellà)

MNQ: marc nacional de qualificacions

QF-EHEA: Marc de qualificacions de l'Espai europeu d'educació superior (anomenat per les seves sigles en anglès)

SNCFP: Sistema nacional de qualificacions i formació professional (anomenat per les seves sigles en castellà)

SUC: sistema universitari català

1. INTRODUCCIÓ

Aquest document és una iniciativa d'AQU Catalunya que prové de l'experiència adquirida en l'acreditació de titulacions universitàries. Aquesta experiència ha demostrat que cal desplegar el caràcter sinòptic del Marc espanyol de qualificacions per a l'educació superior (MECES) per tal de complir un dels seus objectius: adaptar-se al disseny dels currículums i al procés posterior d'acreditació.

El MECES està en vigor des del 2011 i estableix descriptors per a tres nivells diferents: grau, màster universitari i doctorat. A més, a Espanya cal sotmetre les propostes de titulacions a una avaluació externa abans de la seva implantació (un procés *ex ante* anomenat *verificació*). Aquesta avaluació ha de comprovar el grau de coincidència entre les titulacions i el MECES. AQU Catalunya ha dut a terme aquesta activitat des del 2011.

No obstant això, durant aquests anys s'han produït una sèrie d'incidents que plantegen dubtes sobre si el MECES cobreix prou bé la diversitat de titulacions impartides. Per exemple, els problemes més comuns que s'han observat tenen a veure amb: graus genèrics *versus* graus especialitzats; graus de 180 crèdits ECTS *versus* graus de 240, de 300 o de més crèdits ECTS; màsters universitaris no especialitzats; criteris d'admissió poc exigents en els màsters universitaris; coexistència de diverses orientacions en el mateix màster: acadèmica, professional i investigadora; reconeixement de crèdits entre diferents nivells educatius; titulacions integrades, i titulacions reconegudes i no reconegudes (qualificacions oficials). És obvi que l'actual MECES no reflecteix acuradament la realitat, cosa que, al seu torn, fa menys evident el procés d'avaluació i en compromet la transparència.

L'objectiu d'aquest document és aprofitar aquesta experiència i analitzar la manera com altres marcs nacionals de qualificacions (MNQ) aborden aquest tipus de titulacions a través d'un comitè que ha integrat aquestes dues perspectives (la contextual i la internacional). El grup promotor de la proposta per a un marc de qualificacions de l'educació superior a Catalunya no va afrontar aquesta tasca amb la intenció de crear una proposta totalment nova, cosa que seria molt difícil perquè des de fa anys en molts països hi ha marcs de qualificacions que comparteixen estructures i continguts molt semblants, sinó amb l'objectiu de recollir en un sol document les millors experiències i definicions per tal que el sistema universitari català pugui millorar el disseny de les competències requerides a les qualificacions de l'educació superior.

D'altra banda, aquest document és un exercici purament acadèmic que no té validesa legal fora dels centres catalans d'educació superior. Els MNQ es construeixen amb l'ajut de tots els agents socials implicats en la formació i la inserció laboral dels estudiants que cursen ensenyaments

d'educació superior: les universitats i la resta de centres d'educació superior, els governs a través dels seus departaments d'educació, d'indústria i empresa i de treball, les patronals, els sindicats i les organitzacions professionals, entre d'altres. A més, el MNQ s'ha de vincular al Marc europeu de qualificacions (EQF, per les seves sigles en anglès) a través d'un informe que demostrï l'alineació entre tots dos. En aquesta proposta no es durà a terme aquest exercici per les raons que s'han exposat anteriorment.

Aquesta proposta adopta l'estructura del Marc australià de qualificacions i incorpora definicions i bones pràctiques dels marcs de qualificacions de Gran Bretanya, els Països Baixos, Suècia, Dinamarca i Noruega. També segueix les premisses de l'EQF i el Marc de qualificacions de l'Espai europeu d'educació superior (QF-EHEA, per les seves sigles en anglès).

Aquest document s'ha elaborat amb el suport d'un ajut de l'INQAAHE.

1.1. QUINS SÓN ELS OBJECTIUS D'AQUEST DOCUMENT?

1. Desplegar el text jurídic del Marc espanyol de qualificacions per a l'educació superior (MECES, per les seves sigles en castellà) per adaptar-lo a les necessitats actuals del sistema universitari català (SUC). El resultat d'aquesta tasca es presenta com a Marc català de qualificacions per a l'educació superior. Aquest desplegament és compatible amb els marcs europeu i espanyol, però n'ha millorat alguns aspectes, com l'estructura, les definicions, etc., perquè sigui més útil als seus usuaris finals. També ha de servir perquè els nivells d'educació superior a Catalunya siguin més comprensibles per al conjunt de la societat.
2. Proposar un marc útil per al disseny, la verificació i l'acreditació, i que aquest marc estigui alineat amb els criteris d'avaluació que s'utilitzen a Europa, Espanya i Catalunya a aquests efectes.

1.2. A QUI S'ADREÇA AQUEST DOCUMENT?

Aquest document s'adreça als estudiants, als professors, als ocupadors i a la societat en general, a qui ha de permetre comparar les titulacions catalanes amb les que s'ofereixen en altres països europeus. També els ha d'informar sobre el perfil que caldria esperar d'un estudiant que ha obtingut un títol acadèmic específic.

Així mateix, s'adreça a les universitats per facilitar-los el disseny de titulacions, a les organitzacions que participen en processos de verificació i acreditació, i als ocupadors, als quals permetrà conèixer millor els objectius formatius d'una qualificació i poder-ne identificar les possibles mancances.

1.3. QUÈ SÓN ELS MARCS NACIONALS DE QUALIFICACIONS?

Els MNQ són estructures que permeten desenvolupar, descriure i sistematitzar les relacions entre les qualificacions. Un MNQ aplega totes les qualificacions oficials d'un país i les ordena en una estructura clarament definida. En aquest context, es considera que les qualificacions són

conjunts de competències certificades o documentades, independentment de les trajectòries d'aprenentatge.¹

Els MNQ descriuen les qualificacions d'un sistema educatiu i la manera com s'interrelacionen. Aquests marcs descriuen el que l'alumnat hauria de saber, comprendre i ser capaç de fer a partir d'una qualificació determinada. També mostren com els estudiants poden passar d'una qualificació, o un nivell de qualificació, a una altra dins del sistema. En altres paraules:

Un marc de qualificacions és un instrument per al desenvolupament i la classificació de qualificacions d'acord amb un conjunt de criteris per a cada nivell/descriptors de nivell basats en coneixements, habilitats i competències, resultats d'aprenentatge i nombre de crèdits.

Per què són importants els marcs de qualificacions?

Els marcs de qualificacions són instruments importants per poder assolir la comparabilitat i la transparència dins l'Espai europeu d'educació superior (EEES) i per facilitar la mobilitat dels estudiants dins dels sistemes d'educació superior, així com entre aquests sistemes. També haurien d'ajudar els centres d'educació superior (CES) a desenvolupar mòduls i titulacions basats en resultats d'aprenentatge i crèdits, i a millorar el reconeixement de les qualificacions, així com tot tipus d'aprenentatges previs. Els marcs de qualificacions poden contribuir al desenvolupament i l'acreditació de titulacions i, també, a facilitar el reconeixement de les qualificacions i de tot tipus d'aprenentatges previs (Comunicat de Londres, 2007).²

Origen dels marcs europeus de qualificacions

El Comunicat de Berlín, adoptat el 2003,³ va impulsar el treball sobre el marc general:

Els ministres encoratgen els estats membres a elaborar un marc de qualificacions comparables i compatibles per als seus sistemes d'educació superior. Aquest marc hauria d'intentar descriure les qualificacions en funció de la càrrega de treball, el nivell, els resultats d'aprenentatge, les competències i el perfil.

El primer, el **Marc de qualificacions de l'Espai europeu d'educació superior**⁴ (maig de 2005), el van adoptar els ministres per al Procés de Bolonya el maig del 2005 i va ser revisat a la Conferència Ministerial que va tenir lloc a París el maig del 2018. Engloba les qualificacions de

¹ Fragment de: [https://www.bibb.de/dokumente/pdf/a1_bwp_special-edition_hanf_hippach-schneider\(1\).pdf](https://www.bibb.de/dokumente/pdf/a1_bwp_special-edition_hanf_hippach-schneider(1).pdf)

² http://media.ehea.info/file/2007_London/69/7/2007_London_Communique_English_588697.pdf

³ http://media.ehea.info/file/2003_Berlin/28/4/2003_Berlin_Communique_English_577284.pdf

⁴ http://media.ehea.info/file/WG_Frameworks_qualification/85/2/Framework_qualificationsforEHEA-May2005_587852.pdf

l'educació superior i és vàlid per als 48 membres (inicialment 46) de l'EEES, tant si són membres de la Unió Europea com si no ho són.

El QF-EHEA estableix el marc dins del qual s'han de desenvolupar els marcs nacionals de qualificacions per a les titulacions d'educació superior en aquests 48 països i representa la «cara» de les qualificacions europees d'educació superior davant la resta del món.

L'altre, el **Marc europeu de qualificacions per a l'aprenentatge permanent** (EQF, per les seves sigles en anglès),⁵ el va desenvolupar la Comissió Europea. El van signar el 23 d'abril de 2008 els presidents del Parlament Europeu i del Consell de la Unió Europea i, per tant, s'ha adoptat formalment. Comprèn tots els nivells d'educació i és vàlid per a tots els països de la UE, els països candidats a l'adhesió a la UE i els països de l'Espai Econòmic Europeu.

Una dificultat és que l'EQF, que es va crear després del QF-EHEA, no utilitza la mateixa terminologia per a les qualificacions de l'educació superior. Per això, pot generar la impressió que hi ha dos marcs generals diferents per a l'educació superior a Europa. Així doncs, és important subratllar que, tot i que la terminologia de l'EQF no és idèntica a la del QF-EHEA, no hi ha grans diferències entre tots dos, i que és perfectament possible desenvolupar marcs nacionals de qualificacions compatibles tant amb l'EQF com amb el QF-EHEA. Així ho van reconèixer els ministres en el Comunicat de Londres (2007):

Ens complau el fet que els marcs nacionals de qualificacions compatibles amb el marc global del Marc de qualificacions de l'EEES també seran compatibles amb la proposta de la Comissió Europea sobre el Marc europeu de qualificacions per a l'aprenentatge permanent.

La utilitat dels marcs nacionals de qualificacions

El valor d'un MNQ rau en el seu potencial per contribuir a objectius de desenvolupament de polítiques, com ara l'aprenentatge permanent, el reconeixement de competències o la millora de la qualitat de l'educació i la formació; per tant, el seu disseny hauria d'estar relacionat amb els objectius als quals vol donar suport i amb el context en què operarà. No serveix de gaire considerar el MNQ una entitat amb característiques fixes o universals, més enllà de la necessitat d'establir un conjunt de nivells i criteris per registrar i atribuir les qualificacions a aquests nivells.

Tots els MNQ tenen dos objectius comuns:

- Fer que les qualificacions siguin transparents per als usuaris, l'alumnat i els ocupadors potencials, de manera que els primers sàpiguin què han d'aprendre i els darrers què poden esperar.
- Facilitar la flexibilitat i la mobilitat entre diferents camps educatius i laborals i entre centres d'aprenentatge, i d'aquesta manera eliminar les barreres que actualment bloqueen les trajectòries educatives tant horitzontals com verticals.

⁵ https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-efq/files/leaflet_en.pdf

Els MNQ també poden tenir altres funcions:

- Fomentar un disseny i un desenvolupament de les qualificacions més racionals.
- Fer que per als governs resulti més fàcil guiar el desenvolupament de competències.
- Promoure la mobilitat educativa a través de l'ús dels sistemes de transferència de crèdits.
- Afavorir la comercialització de les ofertes educatives a escala internacional.
- Millorar la representació del potencial de qualificacions d'un país concret a les estadístiques internacionals.

El Marc espanyol de qualificacions per a l'educació superior (MECES)⁶

El MECES es va publicar oficialment en un reial decret el 3 d'agost del 2011. És un text legal d'obligat compliment que inclou descriptors genèrics per a quatre nivells basats en els descriptors de Dublín,⁷ fa referència a les expectatives de crèdits ECTS i se centra en els resultats d'aprenentatge i en els nivells de competències.

Es va aplicar en la renovació de les titulacions anteriors a Bolonya, en el disseny i el desenvolupament de noves titulacions a les universitats, i en la seva avaluació externa per part de totes les agències d'assegurament de la qualitat (AQ) que hi ha a Espanya, incloent-hi AQU Catalunya.

A l'apartat 2 d'aquest document s'ofereix una visió més completa del MECES.

⁶ <http://boe.es/boe/dias/2014/03/05/pdfs/BOE-A-2014-2359.pdf>

⁷ Els descriptors de Dublín van ser elaborats per la Joint Quality Initiative (una xarxa informal de ministeris i agències d'assegurament de la qualitat d'Alemanya, Àustria, Bèlgica, Dinamarca, Espanya, Irlanda, Itàlia, Noruega, els Països Baixos, el Regne Unit, Suècia i Suïssa) i consten dels descriptors de cicles (o «descriptors de nivell») presentats el 2003 i adoptats el 2005 com a Marc de qualificacions de l'EEES, que expressen de manera genèrica les expectatives habituals en relació amb les competències i els assoliments associats amb els títols que s'atorguen al final de cada cicle o nivell (de Bolonya). Els descriptors s'expressen en termes de nivells de competències, no de resultats d'aprenentatge, i permeten distingir els diferents cicles d'una manera àmplia i general. http://www.ecahe.eu/w/index.php/Dublin_Descriptors

2. EL SISTEMA D'EDUCACIÓ SUPERIOR CATALÀ I ESPANYOL

Responsabilitat global

Les competències en matèria educativa són compartides entre l'Administració General de l'Estat (el Ministeri responsable de l'educació superior) i les comunitats autònomes (departaments d'Educació). L'administració educativa central executa les directrius generals del Govern en política educativa i regula els elements o aspectes bàsics del sistema, mentre que les autoritats educatives regionals desenvolupen les normes estatals i tenen competències executives i administratives per gestionar el sistema educatiu al seu territori.

El sistema universitari espanyol està regulat per la Llei orgànica 4/2007 (LOMLOU), per la qual es modifica la Llei orgànica 6/2001 d'universitats (LOU), de manera que el Govern de l'Estat és el responsable d'assegurar la coherència i la uniformitat del conjunt del sistema educatiu. A més, hi ha una sèrie de reials decrets que estableixen aspectes més detallats sobre les competències de l'Administració estatal.

La Comunitat Autònoma de Catalunya té competències pel que fa a la creació, la modificació i l'eliminació de titulacions tant a les universitats públiques com a les privades, i també pel que fa al finançament bàsic de les universitats públiques. Aquests aspectes són regulats per la Llei 1/2003 d'universitats de Catalunya (LUC).

L'organisme responsable d'assegurar aquesta coordinació funcional en l'àmbit de l'educació superior és la Conferència General de Política Universitària, integrada pels consellers d'Educació de les comunitats autònomes i el ministre d'Educació del Govern central.

El Govern de l'Estat, a través del Ministeri responsable de l'educació superior, regula les condicions per obtenir, expedir i reconèixer titulacions, incloent-hi les conduents a una professió regulada. En resum, l'Estat expedeix les titulacions i defineix les condicions necessàries perquè un títol universitari condueixi a una activitat professional regulada (p. ex., metges o enginyers civils). La majoria de professions regulades estan vinculades a determinades professions que requereixen un títol acadèmic per als qui volen exercir-la, tot i que hi ha algunes professions regulades que no el requereixen. Espanya és signatària de la Convenció de Lisboa i adopta les directives europees sobre el reconeixement de les qualificacions professionals (vegeu, per exemple, <https://sede.educacion.gob.es/en/catalogo-tramites/gestiontitulos/estudios-universitarios/titulos-obtenidos-fuera-de-espana/reconocimiento-titulosdirectiva-comunitaria.html>).

D'acord amb la legislació estatal, Catalunya té la responsabilitat de finançar els centres d'educació superior (CES) i AQU Catalunya, d'assegurar la qualitat de l'educació superior a Catalunya, incloent-hi els processos de verificació/acreditació.

Marc de qualificacions (MECES)

NIVELLS		QUALIFICACIONS
1	Tècnic superior	Tècnic superior de formació professional Tècnic superior d'arts plàstiques i disseny Tècnic esportiu superior
2	Grau	Títol de graduat Títol superior dels ensenyaments artístics superiors
3	Màster	Títol de màster universitari Títol de màster en ensenyaments artístics Títol de graduat d'almenys 300 crèdits ECTS que compregui almenys 60 crèdits ECTS del nivell de màster
4	Doctor	Títol de doctor

2.1. L'ESTRUCTURA DE L'EDUCACIÓ SUPERIOR A CATALUNYA

L'educació superior comprèn ensenyaments universitaris, artístics i professionals. Els ensenyaments universitaris s'ofereixen a les universitats, mentre que els ensenyaments artístics i la formació professional de grau superior s'imparteixen als mateixos centres on s'ofereix la formació professional de grau mitjà (ensenyament secundari).

La formació professional de grau superior

Aquesta formació comprèn una sèrie de programes formatius que ofereixen qualificacions que capaciten per a l'exercici en diversos camps professionals, així com per a l'accés a l'ocupació i la participació activa en la vida social, cultural i econòmica. Està regulada per la Llei orgànica 2/2006 d'educació i per la Llei orgànica 8/2013 per a la millora de la qualitat educativa.

La formació professional de grau superior s'organitza en cicles formatius, que tenen una estructura modular, i inclou un mòdul professional que requereix l'elaboració d'un projecte durant l'última fase del cicle formatiu. Cada cicle formatiu està relacionat amb una de les 26 famílies professionals que estableix el Catàleg nacional de qualificacions professionals (CNCP).⁸

El Govern de la Generalitat de Catalunya és el responsable d'organitzar anualment el calendari escolar. En general, el curs escolar té una durada mínima de 175 dies, distribuïts entre la primera quinzena de setembre i el final del mes de juny, i agrupats en trimestres.

⁸ http://www.educacion.es/educa/incual/ice_catalogoWeb_ing.html

La formació professional s'imparteix en centres educatius públics i privats autoritzats pel Govern català. Els estudiants que hagin acabat amb èxit els cicles formatius de grau superior reben la qualificació professional de **tècnic superior**, corresponent **al nivell 5 de l'EQF** (cicle curt al QF-EHEA), i que també s'atorga en el cas dels ensenyaments esportius i dels ensenyaments d'arts plàstiques i disseny (considerats ensenyaments especialitzats; vegeu l'apartat sobre els ensenyaments artístics).

Les qualificacions de la formació professional

A l'Estat espanyol, les professions més importants s'organitzen per famílies i nivells professionals, tal com preveu el Reial decret 1128/2003. El Catàleg nacional de qualificacions professionals (CNCP) descriu l'estructura i el contingut de les qualificacions professionals subjectes a reconeixement i acreditació.

L'Institut Nacional de les Qualificacions (INCUAL), creat pel Reial decret 375/1999, és el responsable del catàleg. Aquest institut dona suport al Consell General de la Formació Professional i té la missió de definir, elaborar i mantenir el CNCP a Espanya. Atès el sistema espanyol de competències compartides, a Catalunya hi ha un organisme homòleg, l'Institut Català de les Qualificacions Professionals (ICQP).

El conjunt d'instruments i accions necessari per promoure i desenvolupar la integració de l'oferta de la formació professional a través del CNCP constitueix el Sistema nacional de qualificacions i formació professional (SNCFP). Tot aquest sistema busca promoure i desenvolupar l'avaluació i l'acreditació de les respectives competències professionals per tal d'afavorir el desenvolupament professional i social i satisfer les necessitats del sistema productiu.

La formació universitària

L'adaptació de l'estructura de la formació universitària espanyola a l'EEES es va completar el 2010 (Llei orgànica d'universitats del 2001 i diversos reials decrets, especialment els següents: RD 1393/2007 i RD 99/2011).

Cada universitat dissenya l'organització de l'any acadèmic i l'inclou en els seus estatuts. La càrrega de treball d'un curs acadèmic d'educació formal a temps complet és de 60 crèdits ECTS. Com a norma general, l'any acadèmic universitari té 220 dies lectius i es divideix en dos semestres (de 30 crèdits ECTS cadascun):

- Primer semestre: s'estén des de l'inici de l'any acadèmic, a mitjan setembre, fins a finals de gener o principis de febrer, quan els estudiants fan els exàmens finals de les assignatures que han cursat durant el primer semestre i els exàmens parcials de les assignatures anuals.
- Segon semestre: s'estén des de principis de febrer fins a finals de maig. Els exàmens corresponents a aquest semestre, així com els exàmens finals de les assignatures anuals, es fan al mes de juny.

Les universitats ofereixen una segona convocatòria d'exàmens, que es poden fer al juliol o al setembre segons el criteri de cada universitat.

Els ensenyaments universitaris s'imparteixen en centres públics i privats, que són autoritzats per mitjà d'una llei del Parlament català.

La formació universitària s'organitza en tres cicles: **grau** (nivell 2), **màster** (nivell 3) i **doctorat** (nivell 4).

Els ensenyaments artístics

Els ensenyaments artístics superiors inclouen els ensenyaments següents: Música, Dansa, Art Dramàtic, Conservació i Restauració de Béns Culturals, Arts Plàstiques i Disseny. Es considera que són ensenyaments especialitzats i s'imparteixen tant en centres públics com en centres privats no universitaris.

OFERTA	NOM	ENSENYAMENTS SUPERIORS IMPARTITS
Ensenyaments artístics	Conservatoris superiors o escoles superiors de música i dansa	Música i Dansa
	Escoles superiors d'art dramàtic	Art Dramàtic
	Escoles superiors de conservació i restauració de béns culturals	Conservació i Restauració de Béns Culturals
	Escoles superiors de disseny	Disseny
	Escoles superiors d'arts plàstiques	Arts Plàstiques i Disseny

El Govern català és el responsable d'organitzar anualment el calendari escolar. En general, el curs escolar té una durada mínima de 175 dies, distribuïts entre la primera quinzena de setembre i finals de juny, i agrupats en trimestres.

Els ensenyaments artístics superiors s'estructuren en dos cicles: **títol superior d'ensenyaments artístics** (nivell 2) i **màster en ensenyaments artístics** (nivell 3), que condueix a l'adquisició d'una formació avançada orientada a l'especialització acadèmica o professional, o a la iniciació en tasques de recerca.

2.2. L'ACCÉS A L'EDUCACIÓ SUPERIOR A CATALUNYA

El títol de tècnic superior

Per accedir a aquest títol de la formació professional de grau superior (nivell 2), els estudiants han de complir els requisits següents:

- tenir el **títol de batxillerat** (certificat d'ensenyament secundari superior, EQF 4); o
- tenir un **títol de tècnic** (certificat de formació professional de grau mitjà, EQF 4) i haver completat un **curs de preparació** de 700 hores; o

- haver aprovat un **examen d'ingrés** a cicles de formació professional de grau superior o una **prova d'accés a la universitat per a estudiants de més de 25 anys**; o
- tenir un **títol universitari o equivalent** (com a mínim EQF 6, primer cicle del QF-EHEA).

Tenint en compte que hi ha diferents vies d'admissió, el Govern català assigna les places d'acord amb els criteris següents:

- Entre el 60% i el 70% de les places es reserven per a estudiants amb el títol de batxillerat.
- Entre el 20% i el 30% de les places es reserven per a estudiants que han superat el curs de preparació.
- Entre el 10% i el 20% de les places es reserven per a estudiants que sol·liciten l'ingrés a través d'altres vies.

Reconeixement d'estudis previs:

Es reconeixen **un mínim de 24 crèdits ECTS i un màxim de 72 crèdits ECTS** de cursos de formació professional de grau superior als estudiants que tinguin un títol de grau o un títol superior en ensenyaments artístics, o bé que hagin acabat una part d'aquests ensenyaments.

El títol de grau/títol superior d'ensenyaments artístics

El Ministeri responsable de l'educació superior regula l'accés als ensenyaments universitaris establint condicions generals per a tot l'Estat, mentre que les autoritats educatives autonòmiques adapten i desenvolupen aquestes condicions dins de l'àmbit de les seves competències.

Es garanteix l'accés a la universitat des del respecte als drets fonamentals. A més, l'admissió a la universitat es regeix pels principis d'igualtat, mèrit i capacitat. A més a més, també es tenen en compte l'accessibilitat i el disseny universals.

L'organisme responsable de garantir l'accés dels estudiants a les titulacions oficials de grau és la Conferència General de Política Universitària. Aquest organisme vetlla perquè aquest accés sigui general, objectiu i universal, s'apliqui a totes les universitats espanyoles i respongui als criteris establerts per l'EEES.

Els estudiants que tinguin algun dels títols següents poden accedir a les titulacions oficials de grau:

- a. **Títol de batxillerat** o equivalent (EQF 4).
- b. Títol de batxillerat europeu, títol de batxillerat internacional, o títols, diplomes o estudis de batxillerat dels sistemes educatius dels estats membres de la Unió Europea (UE) o d'altres estats que hagin subscrit acords internacionals amb Espanya en aquesta matèria aplicables en condicions de reciprocitat. En aquest cas, els estudiants han de complir els requisits acadèmics establerts als seus països d'origen per poder accedir a les seves universitats.

- c. Títol de **tècnic superior (nivell 1, EQF 5; cicle curt del QF-EHEA)** en qualsevol especialització, títol de tècnic superior en arts plàstiques i disseny, títol de tècnic esportiu superior, o títols equivalents.
- d. Títols, diplomes o ensenyaments equivalents al títol de batxillerat dels sistemes educatius dels estats membres de la UE o d'altres estats que hagin subscrit acords internacionals amb Espanya en aquesta matèria aplicables en condicions de reciprocitat. En aquest cas, els estudiants no compleixen els requisits acadèmics establerts als seus països d'origen per poder accedir a les seves universitats.
- e. Títols, diplomes o ensenyaments oficials o equivalents al títol de batxillerat del sistema educatiu espanyol que s'hagin obtingut o realitzat en estats que no són membres de la UE i que no han subscrit acords internacionals per al reconeixement del títol de batxillerat en condicions de reciprocitat.
- f. Títol oficial de **grau (nivell 2, EQF 6; primer cicle del QF-EHEA) o de màster universitari (nivell 3, EQF 7; segon cicle del QF-EHEA)** o equivalent.
- g. Títols oficials de diplomat universitari, arquitecte tècnic, enginyer tècnic, llicenciat, arquitecte i enginyer corresponents al sistema universitari anterior o títols equivalents.
- h. Estudiants que han cursat parcialment ensenyaments universitaris a Espanya o a l'estranger, o estudiants amb títols estrangers que no han estat reconeguts o homologats a Espanya però que volen continuar estudiant en una universitat espanyola (en aquest cas, els estudiants han de tenir reconeguts, com a mínim, 30 crèdits ECTS per part de la universitat corresponent).
- i. Estudiants que podien tenir accés a la universitat d'acord amb l'organització del sistema educatiu espanyol anterior a la Llei orgànica per a la millora de la qualitat educativa de 2013.
- j. Títols, diplomes o ensenyaments, a banda dels equivalents als títols de batxillerat, de tècnic superior de formació professional, de tècnic superior d'arts plàstiques i disseny o de tècnic esportiu superior del sistema educatiu espanyol, que s'hagin obtingut o finalitzat en estats membres de la UE o en altres estats que hagin subscrit acords internacionals amb Espanya en aquesta matèria aplicables en condicions de reciprocitat. En aquest cas, els estudiants han de complir els requisits acadèmics establerts als seus països d'origen per poder tenir accés a les seves universitats.
- k. Persones més grans de 25, 40 i 45 anys que no tenen cap qualificació per accedir a la formació universitària per altres mitjans.

Les vies d'accés **a**, **c**, **h** i **k** són les més habituals.

Les universitats públiques estableixen tant els procediments d'admissió com els criteris que s'han de tenir en compte en cada procés, que depenen del títol que té el candidat:

1. Candidats en possessió dels títols dels apartats a i b:

- Les universitats poden utilitzar exclusivament la nota final que s'hagi obtingut al batxillerat o establir procediments d'admissió.
- Si estableixen procediments d'admissió, les universitats han de seguir un o diversos dels criteris següents:

- branques i assignatures que s'han cursat en ensenyaments anteriors equivalents al títol de batxillerat (relacionades amb la qualificació universitària escollida);
- notes obtingudes en assignatures específiques o en l'avaluació final dels estudis equivalents al batxillerat espanyol;
- formació professional o acadèmica addicional;
- educació superior realitzada anteriorment.

A més, excepcionalment les universitats poden establir sistemes d'avaluació de competències i/o coneixements específics.

Els dos procediments d'admissió s'implementen des del curs 2017/2018 en el cas dels estudiants que hagin obtingut el títol de batxillerat establert per la Llei orgànica per a la millora de la qualitat educativa del 2013.

Fins aleshores, els estudiants havien de superar l'examen d'accés a la universitat.

2. Candidats en possessió dels títols dels apartats c a j:

- Les universitats han d'establir procediments d'admissió: *c, d i e*.
- Les universitats poden establir procediments d'admissió: *f, g, h, i j*.
- En tots els casos, els procediments d'admissió establerts per les universitats han de seguir un o diversos dels criteris següents:
 - nota final obtinguda en els estudis finalitzats, i/o en assignatures o mòduls específics;
 - relació entre els currículums dels estudis previs i els ensenyaments universitaris pertinents (en els casos dels títols de tècnic superior de formació professional, tècnic superior d'arts plàstiques i disseny o tècnic esportiu superior, cal tenir en compte la branca de coneixement establerta en el Reial decret 1618/2011, així com la relació entre els ensenyaments esmentats i els títols de grau);
 - formació professional o acadèmica addicional;
 - educació superior realitzada anteriorment.

Excepcionalment, les universitats poden establir sistemes d'avaluació de competències i/o coneixements específics.

3. Les persones més grans de 25, 40 i 45 anys que no tinguin cap qualificació per accedir als ensenyaments universitaris poden tenir-hi accés si superen un examen d'admissió específic.

Reconeixement d'estudis previs:

El Ministeri espanyol responsable de l'educació superior ha regulat el reconeixement d'estudis entre les diferents titulacions i ha establert les relacions entre els diferents títols de l'educació superior pel que fa a la validació dels crèdits ECTS, inclosos els títols de grau i de tècnic superior dels cicles formatius de grau superior.

Les universitats tenen la responsabilitat de reconèixer els ensenyaments oficials que acrediten els tècnics superiors dels cicles formatius de grau superior, cosa que permet l'admissió dels estudiants en titulacions conduents a títols universitaris de grau.

Es reconeixeran **un mínim de 30 crèdits ECTS i un màxim del 60% del total de crèdits ECTS del grau** als estudiants que tinguin un **títol de tècnic superior** (nivell 1) o que hagin acabat una part d'aquests estudis.

Es reconeixeran **un mínim de 36 crèdits ECTS i un màxim del 60% del total de crèdits ECTS del grau** als estudiants que tinguin un **títol superior d'ensenyaments artístics** (nivell 2) o que hagin acabat una part d'aquests estudis.

Es reconeixeran **un mínim de 36 crèdits ECTS i un màxim del 60% del total de crèdits ECTS del títol superior d'ensenyaments artístics** als estudiants que tinguin un **títol de grau** (nivell 2) o que hagin acabat una part d'aquests estudis.

La universitat pot reconèixer un nombre il·limitat de crèdits als estudiants que tinguin un altre títol de grau o que hagin completat part d'aquest tipus d'estudis, tot i que en cap cas es pot reconèixer el treball de fi de grau (6-30 crèdits ECTS).

A més, es pot reconèixer el **15% del total de crèdits del títol de grau** si s'acredita experiència professional prèvia.

El títol de màster universitari/màster en ensenyaments artístics

Per sol·licitar l'admissió en titulacions de màster, els candidats han de tenir un títol universitari oficial o un títol superior en ensenyaments artístics (EQF 6, primer cicle del QF-EHEA) expedat per una universitat espanyola o per un centre d'educació superior de l'EEES, cosa que permet l'admissió en aquest nivell.

Els estudiants que compleixin aquest requisit poden ser acceptats en el programa a partir de criteris específics relatius als mèrits acadèmics. Aquests criteris poden estar relacionats amb la titulació específica que volen cursar o bé els pot establir cada universitat. En aquest darrer cas, les universitats han d'incloure en la descripció del programa una llista de requisits i procediments d'admissió; per exemple, han d'especificar si els candidats han de tenir una formació específica prèvia en algunes àrees o disciplines.

Cada universitat decideix el nombre d'estudiants que poden ser admesos en un programa de màster universitari.

Reconeixement d'estudis previs:

Els centres educatius poden reconèixer un nombre il·limitat de crèdits als estudiants que tinguin un altre títol de màster o que hagin completat part d'aquest tipus d'estudis, tot i que en cap cas es pot reconèixer el treball de fi de màster (6-30 crèdits ECTS).

A més, es pot reconèixer el **15% del total de crèdits del títol de màster** si s'acredita experiència professional prèvia.

Doctorat

Els candidats han de tenir un títol de grau o equivalent i un títol de màster universitari o equivalent, havent superat un mínim de 300 crèdits ECTS en el conjunt dels dos tipus de programes.

Els candidats amb un doctorat previ també hi poden accedir.

A més a més, també poden ser admeses les persones que tinguin:

- Un títol conduent a l'admissió en un programa de màster universitari que hagi estat expedit per una universitat espanyola o un centre d'educació superior de l'EEES, o els candidats que hagin superat un mínim de 300 crèdits ECTS en ensenyaments universitaris oficials, 60 dels quals han de correspondre a un programa de màster universitari.
- Una qualificació oficial de com a mínim 300 crèdits ECTS atorgada per una universitat espanyola. El currículum d'aquests programes ha d'incloure crèdits de formació i de recerca equivalents als que s'ofereixen en els programes de màster. Si es compleix aquest requisit, els candidats han de superar obligatòriament les unitats de formació i els elements específics del programa que es requereixin per a l'admissió en un programa de doctorat.
- Una plaça —després d'haver completat un grau— en una formació en alguna de les especialitats de Ciències de la Salut a través d'un examen d'ingrés, sempre que s'hagin superat almenys dos anys de formació en una titulació conduent a un títol oficial en qualsevol de les branques d'especialització de les Ciències de la Salut.
- Una qualificació d'un país estranger, un cop que les universitats hagin certificat que el programa ofereix una formació equivalent a la que s'imparteix en un programa de màster d'una universitat espanyola i que aquest títol és també un requisit necessari per als estudis de doctorat al país que expedeix el títol.
- Un títol universitari oficial que correspongui al nivell 3 del Marc espanyol de qualificacions per a l'educació superior (EQF 7, segon cicle del QF-EHEA).

Les universitats tenen dret a establir criteris d'admissió i de selecció addicionals per als candidats a programes específics de doctorat.

Els candidats al programa de doctorat s'han de matricular cada any a la universitat que imparteix el programa, a la facultat pertinent o al centre responsable del programa, i pagar una taxa per la tutoria acadèmica.

Altres qualificacions

A més a més, les universitats ofereixen títols no previstos en el MECES. Es tracta de programes impartits a les institucions o als centres adscrits i que, en general, tenen relació amb la formació permanent o l'aprenentatge al llarg de la vida. Aquesta situació no es produeix als països del

nostre entorn. Per tant, es pot considerar una anomalia del MECES, tenint en compte que un dels objectius dels marcs de qualificacions és establir un marc d'equivalències entre diferents tipus de formació amb independència del seu reconeixement formal.

3. MARC DE QUALIFICACIONS

NIVELLS MARC CATALÀ	QUALIFICACIONS				NIVELL MECES	NIVELL EQF	NIVELL QF- EHEA
	Cicles de formació professional	Ensenyaments artístics superiors	Ensenyament universitaris				
4			Títol de Doctor/a Sense volum de crèdits 3 anys		4	8	Tercer cicle
3		Títol de Màster en Ensenyaments Artístics 120 ECTS 2 anys 60-ECTS 1 anys	Títol de Màster Universitari 120 ECTS 2 anys 60-ECTS 1 anys	Títol de Graduat/ada (integrat) 360-ECTS 6 anys	3	7	Segon cicle
2B		Títol Superior d'Ensenyaments Artístics Superiors 240 ECTS 4 anys	Títol de Graduat/ada (avançat) 240 ECTS 4 anys	300-ECTS 5 anys	2	6	Primer cicle
2A							
1	Tècnic/a Superior de Formació Professional, Tècnic/a Superior d'Arts Plàstiques i Disseny Tècnic/a Esportiu/iva Superior 120 ECTS 2 anys		Títol de Graduat/ada 180 ECTS 3 anys		1	5	Cicle curt

El **Marc de qualificacions** és un instrument per al desenvolupament i la classificació de qualificacions d'acord amb un conjunt de criteris per als nivells específics d'aprenentatge assolit. Es basa en els coneixements, les habilitats i competències, els resultats d'aprenentatge i el nombre de crèdits cursats, i té com a objectiu integrar i coordinar les qualificacions nacionals i millorar la transparència de cara al mercat laboral i la societat civil.

Nivells proposats

Els nivells del **MCQES** defineixen la relativa complexitat i profunditat dels aprenentatges assolits i l'autonomia que s'exigeix als graduats a l'hora de demostrar que els han assolit. El MCQES té quatre nivells: el nivell 1 representa la complexitat més baixa de l'educació superior i el nivell 4 la més alta. Aquests nivells es defineixen en primer lloc per criteris expressats com a resultats d'aprenentatge.

Des de la publicació del RD que permetia obtenir el títol de grau amb 180 o 240 crèdits —en substitució de la normativa anterior, en la qual s'exigien 240 crèdits—, les universitats han atorgat títols de grau amb nivells acadèmics que difereixen substancialment. Per tant, aquest document proposa subdividir el nivell de grau (nivell 2) en dos subnivells, als efectes de verificació/acreditació. Aquests subnivells corresponen al grau de 180 crèdits i al grau superior de 240 crèdits.

El Govern espanyol va establir un grau integrat amb una càrrega total de treball que oscil·la entre els 300 i els 360 crèdits ECTS dins del nivell 3. Aquest nivell engloba els graus integrats, els màsters universitaris i els màsters en ensenyaments artístics. Dins d'aquest nivell, no es proposa cap altra subdivisió.

Descripció dels criteris per al contingut dels nivells: el model KSC

El repte consisteix a desenvolupar un sistema coherent i sistemàtic per a la descripció del contingut dels nivells. En aquest document s'adopta el model KSC, de coneixements, habilitats i competències, conegut per les seves sigles en anglès. Aquest sistema és molt útil en un context on hi ha una evident diversitat d'enfocaments, fins i tot dins dels mateixos estats. Aquest model té uns avantatges específics i s'ha desenvolupat per tal que s'adeqüi a les necessitats específiques de l'economia i de la formació professional del nostre context. Els conceptes en què es basa aquest model estan relacionats amb els resultats d'aprenentatge o *outputs*, sense tenir en compte les vies per les quals s'han adquirit, i no pas en els *inputs* d'aprenentatge.

Coneixements (coneixements especialitzats)

Els coneixements inclouen la teoria i els conceptes, així com els coneixements tàcits que s'adquireixen com a resultat de l'experiència obtinguda a partir la realització de tasques determinades. La comprensió fa referència a un coneixement més holístic dels processos i els contextos i es podria qualificar de «saber per què», a diferència de «saber què».

Els coneixements especialitzats són necessaris per donar resposta a les demandes de continguts específics i per abordar tasques relacionades amb continguts específics. A diferència de les capacitats intel·lectuals generals, el coneixement arbitrari es pot considerar una competència per satisfer demandes específiques (Weinert, 1999:24).

Habilitats

Normalment s'utilitza el concepte d'*habilitat* per fer referència al nivell d'acompliment, en el sentit de precisió i rapidesa a l'hora de dur a terme unes tasques concretes (acompliment

qualificat). L'acompliment qualificat ha estat objecte d'estudis psicològics, que tenen en compte tant les capacitats físiques psicomotrius com les capacitats mentals cognitives. En estudis recents sobre aquest tema, s'hi han inclòs capacitats cognitives més àmplies, com la resolució de problemes i la presa de decisions, i han demostrat la dificultat de considerar aquestes capacitats cognitives coneixements en lloc d'habilitats. S'ha definit l'habilitat com un comportament orientat cap a objectius específics i ben organitzat que s'adquireix a través de la pràctica i que s'exerceix amb economia d'esforços (Weinert, 1999:7).

Competència

En general, es considera que la competència és la capacitat de demostrar les habilitats necessàries (competències funcionals) en un context laboral, normalment amb els coneixements bàsics adequats (competències cognitives). Atès que la majoria de definicions dels coneixements, les habilitats i les competències giren entorn de la persona, es considera que són independents del context social i específic en què es desenvolupen. Tanmateix, no són només característiques personals sinó també del context: les persones no tenen competències al marge del context. Arran d'aquest reconeixement, ha sorgit una perspectiva constructivista segons la qual la competència es regeix pel context en què s'aplica (Weinert, 1999:8).

Context d'aprenentatge i/o laboral: és la circumstància en la qual un graduat aplica els seus coneixements i les habilitats. **Entorn professional i/o entorn d'aprenentatge:** són contextos que requereixen coneixement especialitzat, aprenentatge avançat, responsabilitat i autonomia, així com una preparació intensa a través de l'aprenentatge.

Model KSC del Marc de qualificacions

- 1. Coneixements**
 - a. Tipus de coneixements
 - b. Profunditat, amplitud i diversitat dels coneixements
- 2. Habilitats**
 - a. Habilitats cognitives
 - b. Habilitats creatives
 - c. Resolució de problemes
 - d. Habilitats tècniques i pràctiques
 - e. Habilitats informatives/comunicatives
- 3. Competències**
 - a. Entorn d'aprenentatge
 - b. Entorn professional

Glossari

Resultats d'aprenentatge

Expressions del que s'espera que un estudiant conegui, entengui i sàpiga fer després d'haver acabat un procés d'aprenentatge que condueix a una qualificació. Expressa els resultats globals i no pas la suma dels resultats d'unitats individuals.

Qualificació

Títol, diploma o certificat atorgat per un organisme competent que acredita que s'han assolit els resultats d'una titulació o qualificació concretes després d'haver acabat un ensenyament oficial d'educació superior.

Descriptor de la qualificació

Expressió genèrica dels resultats d'aprenentatge que descriu els resultats associats a una qualificació específica. Aporten punts clars de referència que descriuen els principals resultats d'una qualificació en termes de coneixements, habilitats i competències.

Nivell

A grans trets, els descriptors de nivell ofereixen una indicació àmplia de l'aprenentatge que s'ha d'assolir en un nivell concret, amb una descripció de les característiques i el context d'aprenentatge que s'espera en aquest nivell. Estan concebuts per ajudar a valorar els resultats d'aprenentatge i els criteris d'avaluació específics a fi de desenvolupar unitats i mòduls concrets i d'assignar crèdits en el nivell adequat (Vlasceanu *et al.*, 2007). Aquesta concepció s'exposa detalladament a la recerca. Cadascun dels vuit nivells de l'EQF és definit per un conjunt de descriptors que indiquen els resultats d'aprenentatge rellevants per a les qualificacions d'aquest nivell en qualsevol sistema de qualificacions.

Coneixement

És el conjunt de fets, principis, teories i pràctiques relacionats amb un camp de treball o d'estudi. Fa referència al que un graduat sap i entén, i es pot descriure en termes de tipus, profunditat, amplitud i diversitat de coneixements.

- Els coneixements i conceptes teòrics són aquells requisits de coneixement que tenen un caràcter teòric més que no pas una aplicació pràctica.
- Els coneixements i/o habilitats amplis descriuen una àrea d'aprenentatge o treball general o extensa.
- La profunditat dels coneixements/habilitats indica un nivell avançat de dificultat o de complexitat. Descriu la informació, els problemes, les situacions i les teories que consten d'elements complicats i interrelacionats.

Habilitats

Fan referència al que un graduat és capaç de fer. Es poden descriure en termes de tipus i complexitat i inclouen habilitats cognitives, tècniques, comunicatives, creatives, interpersonals i genèriques:

- Les habilitats cognitives engloben les capacitats mentals que s'utilitzen en el procés d'adquisició i aplicació del coneixement, i inclouen el raonament, la percepció i la intuïció.
- Les habilitats creatives són aquelles que poden conduir a resultats innovadors, imaginatius i artístics.
- La resolució de problemes és el procés que consisteix a reconèixer un problema, definir-lo i identificar alternatives per resoldre'l, i a triar un pla, organitzar-ne les fases, aplicar-lo i avaluar-ne el resultat.
- Les habilitats i els coneixements pràctics són els que tenen un caràcter concret.
- Les habilitats tècniques són les capacitats operatives necessàries per dur a terme determinades activitats de treball i aprenentatge.
- Les habilitats informatives són aquelles que requereixen que les persones reconeguin quan és necessària la informació i tinguin la capacitat de localitzar, avaluar i utilitzar eficaçment la informació necessària.
- Les habilitats comunicatives són les que permeten que una persona transmeti informació de manera que es rebi i s'entengui, i inclouen les habilitats escrites i orals adients per al nivell de la qualificació.

Competència

És la capacitat d'aplicar els resultats d'aprenentatge de manera adequada a un context definit (educació, feina, desenvolupament personal o professional). O, alternativament, la capacitat d'utilitzar el coneixement, les habilitats i les competències personals, socials i/o metodològiques en situacions de treball o d'estudi i en el desenvolupament personal i professional. La competència no es limita als elements cognitius (que impliquen l'ús de teoria, conceptes o coneixements tàctics); també engloba aspectes funcionals (incloent-hi les habilitats tècniques), així com qualitats interpersonals (p. ex., competències socials o organitzatives) i valors ètics (font: CDEFOP, *Terminology of European education and training policy*, https://www.cedefop.europa.eu/files/4117_en.pdf).

Volum d'aprenentatge

És una de les dimensions de la complexitat d'una qualificació. S'utilitza amb els criteris de nivell i els descriptors del tipus de qualificació per determinar la profunditat i l'amplitud dels resultats d'aprenentatge d'una qualificació. Identifica la durada prevista de totes les activitats necessàries per assolir els resultats d'aprenentatge especificats per a un tipus concret de qualificació. S'expressa en anys a temps complet equivalents.

Reconeixement d'aprenentatges previs

Procés que implica la valoració dels aprenentatges previs que són rellevants (incloent-hi l'aprenentatge formal, informal i no formal) per tal de determinar el nombre de crèdits reconeguts en una sol·licitud d'admissió.

3.1. ESPECIFICACIONS DEL MCQES PER AL NIVELL 1

El **nivell 1 (tècnic superior)** del Marc espanyol de qualificacions per a l'educació superior correspon al **nivell 5** del Marc europeu de qualificacions (EQF) i al nivell de cicle curt del Marc de qualificacions de l'Espai europeu d'educació superior (QF-EHEA).

Les qualificacions de tècnic superior de formació professional, tècnic superior d'arts plàstiques i disseny, i tècnic esportiu superior se situen en el nivell 1 del Marc català de qualificacions de l'educació superior.

En aquest nivell, les qualificacions impliquen un volum d'aprenentatge de 120 crèdits ECTS, excepte en el cas del tècnic esportiu superior (62-76 crèdits ECTS).

Cal dissenyar i acreditar les qualificacions de tècnic superior de manera que permetin demostrar als graduats que han assolit els resultats d'aprenentatge que s'especifiquen en els criteris per al nivell 1 i en els descriptors per al títol de tècnic superior.

CRITERIS DEL MCQES PER AL NIVELL 1 DEL MECES (REORGANITZAT)	
Objectiu	<i>Els graduats d'aquest nivell han de tenir habilitats i coneixements amplis per exercir un treball altament qualificat i/o emprendre aprenentatges posteriors.</i>
Coneixements	En aquest nivell, els graduats han de: demostrar tenir coneixements experts en un àmbit professional o d'estudi, amb una comprensió crítica de la integració i la transferència de coneixements, així com creativitat, iniciativa i emprenedoria.
Habilitats	En aquest nivell, els graduats han de: tenir la capacitat d'analitzar la informació necessària per avaluar i respondre a situacions previstes i imprevistes mitjançant la cerca de solucions informades, creatives i innovadores en un camp d'estudi o una professió; ser capaços de comunicar els seus coneixements, idees, habilitats i activitats a col·legues, supervisors, clients i persones sota la seva responsabilitat en contextos professionals.
Competències	En aquest nivell, els graduats han de: saber aplicar i integrar els seus coneixements artístics, tecnològics o esportius en la definició i el desenvolupament dels procediments de treball en l'àmbit artístic o laboral pertinent, de manera independent i amb la responsabilitat de coordinar i supervisar el treball tècnic;

	disposar de les estratègies necessàries per millorar la seva formació de manera independent i amb maduresa a fi d'innovar en l'aplicació i de fer progressar l'aprenentatge i la formació cap a nivells superiors.
--	--

DESCRIPTOR DEL TIPUS DE QUALIFICACIÓ PER AL TÈCNIC SUPERIOR	
Objectiu	<i>El títol de tècnic superior habilita persones que apliquen coneixements especialitzats en diversos contextos per exercir un treball altament qualificat i per emprendre altres aprenentatges posteriors.</i>
Coneixements	Tipus de coneixements ■ Tenir coneixements i una comprensió crítica dels principis i els conceptes bàsics d'un camp d'estudi. ■ Demostrar tenir coneixements i capacitat de comprensió del principal camp d'estudi de la titulació, incloent-hi conscienciació sobre els fonaments pràctics i disciplinaris d'aquest camp i coneixement i experiència sobre determinats alguns mètodes i processos d'aquest àmbit. ■ Entendre l'organització i les característiques del sector productiu en qüestió, els mecanismes d'inserció laboral, la legislació laboral pertinent i els drets i les obligacions que es deriven de l'exercici de la professió. Profunditat, amplitud i diversitat dels coneixements ■ Demostrar tenir coneixements en un àmbit professional o d'estudi, amb una comprensió crítica de la integració i la transferència de coneixements, així com creativitat, iniciativa i emprenedoria. ■ Conèixer els principals mètodes de treball i els avantatges que pot aportar (o no) la seva aplicació/pràctica. ■ Entendre els límits dels seus coneixements i com això influeix en l'aplicació d'aquests coneixements. ■ Definir, planificar i organitzar processos i procediments de treball de manera autònoma en el principal camp professional.
Habilitats	Habilitats cognitives ■ Ser capaç de desenvolupar temes estructurats i coherents sobre la base dels seus coneixements i la seva capacitat d' comprensió. ■ Tenir la capacitat d'analitzar la informació necessària per avaluar i respondre a situacions previstes i imprevistes mitjançant la cerca de solucions informades, creatives i innovadores en un camp d'estudi o una professió. Habilitats creatives ■ Demostrar iniciativa i criteri en la planificació, la resolució de problemes i la presa de decisions a la pràctica professional i/o l'estudi. ■ Ser capaç de valorar indicis, arguments i hipòtesis per arribar a judicis sòlids a l'hora de crear i desenvolupar idees i productes tangibles. ■ Utilitzar la capacitat de diagnosi i la creativitat en tot un ventall de funcions del principal camp d'estudi. Resolució de problemes ■ Tenir la capacitat d'identificar i utilitzar dades per formular respostes a problemes ben definits.

	■ Avaluar i resoldre problemes i contingències en contextos diversos i normalment imprevisibles, amb comprensió crítica, transferència de coneixements i capacitat per a la innovació i la creativitat. ■ Ser capaç de resoldre problemes pràctics ben definits. Habilitats tècniques i pràctiques ■ Supervisar els objectius, les tècniques i els resultats del treball personal i dels membres de l'equip, amb lideratge i esperit de millora, de manera que es garanteixi la qualitat del procés i del producte o servei en el principal camp d'estudi. ■ Prevenir els riscos laborals i mediambientals, i aplicar mesures per treballar en condicions de salut i seguretat. ■ Ser capaç d'aplicar els coneixements i la capacitat de comprensió en contextos laborals mitjançant tècniques establertes. ■ Aplicar i integrar les tecnologies avançades o els coneixements especialitzats en els processos de treball. Habilitats informatives/comunicatives ■ Ser capaç de comunicar els resultats de l'estudi/treball amb precisió i de manera fiable. ■ Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació, així com les llengües estrangeres que es requereixen en l'activitat professional corresponent. ■ Comunicar-se eficaçment tant en l'àmbit personal com en el professional.
Competències	Entorn d'aprenentatge ■ Consolidar els hàbits de disciplina i de treball individual i en equip, així com la capacitat d'autoaprenentatge i d'anàlisi crítica. ■ Planificar i dur a terme tasques i projectes de naturalesa diversa al llarg del temps, ja individualment o com a part d'un grup, i en consonància amb els requisits i principis ètics. ■ Acceptar la responsabilitat de definir i assolir resultats personals i/o de grup; assumir una responsabilitat significativa o de supervisió del treball d'altres persones en àmbits de treball definits. ■ Disposar de les estratègies necessàries per millorar la pròpia formació de manera independent i amb maduresa a fi d'innovar en la implementació de l'aprenentatge i la formació i fer-los progressar cap a nivells superiors. ■ Gestionar la carrera professional i analitzar els itineraris formatius més adients per incrementar el grau d'ocupabilitat i responsabilitat. ■ Gestionar la formació i els recursos existents d'aprenentatge permanent, sobretot mitjançant l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació. ■ Fomentar la motivació professional per continuar aprenent en el futur, i ser capaç d'adaptar-se a l'evolució dels processos de producció i als canvis socials. ■ Adaptar-se a noves situacions laborals, mantenint actualitzats els coneixements científics, tècnics i tecnològics relacionats amb l'entorn professional.

	<i>Entorn professional</i> ■ Aplicar i integrar els coneixements artístics, tecnològics o esportius en la definició i el desenvolupament dels procediments de treball en l'àmbit artístic o laboral pertinent, amb independència i amb la responsabilitat de coordinar i supervisar el treball tècnic. ■ Ser capaç de comunicar els coneixements, idees, habilitats i activitats a col·legues, supervisors, clients i persones sota la seva responsabilitat en contextos professionals. ■ Crear entorns segurs en el desenvolupament del treball propi i de l'equip, supervisant i aplicant procediments per a la prevenció de riscos laborals i mediambientals, d'acord amb les disposicions de les normes i els objectius de l'empresa. ■ Dur a terme la gestió bàsica necessària per a la creació i el funcionament d'una petita empresa i mostrar iniciativa en l'activitat professional amb sentit de responsabilitat social. ■ Exercir els drets i les obligacions que es deriven de l'activitat professional, d'acord amb les disposicions de la legislació vigent i participant activament en la vida econòmica, social i cultural.
--	---

3.2. ESPECIFICACIONS DEL MCQES PER AL NIVELL 2 (A I B)

El **nivell 2 (grau)** del Marc espanyol de qualificacions per a l'educació superior correspon al nivell **6** del Marc europeu de qualificacions (EQF) i al nivell de primer cicle del Marc de qualificacions de l'Espai europeu d'educació superior (QF-EHEA).

El nivell 2 del Marc català de qualificacions per a l'educació superior comprèn dues qualificacions: el grau (universitat) i el títol superior d'ensenyaments artístics (formació artística).

En aquest nivell, el grau implica un volum d'aprenentatge d'entre 180 crèdits ECTS (nivell 2A) i 240 crèdits ECTS (nivell 2B), i en el cas del títol superior d'ensenyaments artístics, 240 crèdits ECTS (nivell 2B). En conseqüència, hi podria haver diferències en el ventall i el tipus de resultats d'aprenentatge previstos en els ensenyaments.

Cal dissenyar i acreditar el grau i el títol superior d'ensenyaments artístics de manera que permeti als graduats demostrar que han assolit els resultats d'aprenentatge que s'especifiquen en els criteris per al nivell 2 i en els descriptors d'aquestes qualificacions.

CRITERIS DEL MCQES PER AL NIVELL 2 DEL MECES (REORGANITZAT)	
Objectiu	<i>Els graduats d'aquest nivell han de tenir habilitats i coneixements amplis per exercir un treball altament qualificat i/o emprendre aprenentatges posteriors.</i>
Coneixements	En aquest nivell, els graduats han de: haver adquirit coneixements avançats i demostrar capacitat de comprensió dels aspectes teòrics i pràctics i de la metodologia de treball del seu camp d'estudi, amb un grau de profunditat que abasti l'avantguarda del coneixement.
Habilitats	En aquest nivell, els graduats han de: ser capaços, a través d'arguments o procediments elaborats i basant-se en aquests mateixos arguments o procediments, d'aplicar els seus coneixements, la seva capacitat de comprensió i les seves habilitats a la resolució de problemes en entorns de treball complexos o professionals i especialitzats que requereixen l'aplicació d'idees creatives i innovadores; tenir la capacitat de recopilar i interpretar dades i informació en què puguin basar les seves conclusions, incloent-hi, si escau, la reflexió sobre qüestions socials, científiques o ètiques relatives al seu camp d'estudi; ser capaços d'afrontar situacions complexes o que requereixen el desenvolupament de noves solucions en aspectes tant acadèmics com laborals o professionals del seu camp d'estudi.
Competències	En aquest nivell, els graduats han de: tenir la capacitat de comunicar a tot tipus de públics (especialitzats o no), amb claredat i precisió, coneixements, metodologies, idees, problemes i solucions en l'àmbit del seu camp d'estudi;

	ser capaços d'identificar les seves necessitats de formació en el seu propi camp d'estudi i treball o entorn professional, i d'organitzar el seu aprenentatge amb un alt grau d'autonomia en tot tipus de contextos (estructurats o no).
--	--

Grau

Té com a objectiu oferir als estudiants **formació general en una o diverses disciplines a fi de preparar-los per dur a terme activitats professionals**. Conduïx a l'obtenció del títol de graduat i consta d'entre 180 i 240 crèdits ECTS (de 3 a 4 anys, **EQF 6; primer cicle del QF-EHEA**).

DESCRIPTOR DEL TIPUS DE QUALIFICACIÓ PER AL GRAU (NIVELL 2A, 180 ECTS)	
Objectiu	<i>El grau (nivell 2A) habilita persones que apliquen un conjunt de coneixements amplis i coherents en contextos diversos per exercir una activitat professional i per emprendre altres aprenentatges posteriors.</i>
Coneixements	<i>Tipus de coneixements</i> ■ Demostrar una comprensió sistemàtica de la teoria, els conceptes i els mètodes que pertanyen al camp (o camps) d'aprenentatge, i entendre les diferents perspectives, enfocaments o escoles de pensament i les teories en què es basen. ■ Conèixer la història, les tradicions i la naturalesa de l'àmbit acadèmic, així com el lloc que ocupa a la societat. <i>Profunditat, amplitud i diversitat dels coneixements</i> ■ Tenir coneixements avançats i especialitzats i una perspectiva crítica dels principis, les teories, els problemes, els processos, les eines i els mètodes d'una professió, una àrea de coneixement o un camp científic ampli. ■ Entendre les limitacions del coneixement actual i estar familiaritzat amb les fonts de nous coneixements; integració de conceptes en una diversitat d'àrees. ■ Tenir un coneixement ampli dels temes, les teories, els problemes, els processos, les eines i els mètodes importants de l'àrea temàtica. ■ Reproduir, analitzar i aplicar el coneixement en diferents contextos de manera que demostrï un plantejament professional i científic envers la professió o l'àrea de coneixement. ■ Demostrar una comprensió crítica dels materials que contenen els llibres de text avançats, i ser capaç d'utilitzar revistes i les principals fonts acadèmiques relacionades amb la disciplina (per exemple, articles avaluats per experts).
Habilitats	<i>Habilitats cognitives</i> ■ Revisar críticament, analitzar, consolidar i sintetitzar els coneixements. ■ Aplicar el pensament i el judici crítics a l'hora de desenvolupar nous marcs interpretatius.

	■ Reproduir, analitzar i aplicar el coneixement en diferents contextos de manera que demostrï un plantejament professional i científic envers la professió o l'àrea de coneixement. ■ Reconèixer les limitacions del coneixement existent tant en pràctica professional com en l'àrea de coneixement i adoptar mesures per fer-hi front. Habilitats creatives ■ Demostrar iniciativa i criteri propi en la planificació, la resolució de problemes i la presa de decisions a la pràctica professional i/o l'estudi. ■ Ser capaç d'avaluar proves, arguments i hipòtesis per arribar a judicis sòlids a l'hora de crear i desenvolupar idees i productes tangibles. ■ Utilitzar la capacitat de diagnosi i la creativitat en tot un ventall de funcions relatives a una àmplia varietat de contextos. Resolució de problemes ■ Identificar i analitzar problemes complexos en la pràctica professional o en l'àrea de coneixement i resoldre'ls de manera tàctica, estratègica i creativa, tot seleccionant i utilitzant la informació adient. ■ Aplicar els coneixements acadèmics i els resultats rellevants del treball de recerca i desenvolupament a problemes pràctics i teòrics, i adoptar decisions ben fonamentades. ■ Tenir la capacitat de perfeccionar i utilitzar els coneixements, els mètodes i les habilitats adients per abordar problemes complexos que tenen una definició limitada. ■ Avaluar accions, mètodes i resultats i les seves implicacions. Habilitats tècniques i pràctiques ■ Ser capaç d'utilitzar els mètodes consolidats d'anàlisi i investigació d'una disciplina, i reconèixer les seves limitacions a l'hora de determinar-ne els resultats i extreure'n les conclusions. ■ Demostrar la capacitat de recopilar i interpretar dades del camp d'estudi corresponent per informar judicis que poden implicar reflexions sobre qüestions científiques, socials o ètiques de rellevància. Habilitats informatives/comunicatives ■ Aplicar les habilitats comunicatives per presentar una exposició clara, coherent i independent de coneixements i idees. ■ Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació, així com les llengües estrangeres que es requereixen en l'activitat professional corresponent. ■ Demostrar la capacitat de cercar, recopilar i interpretar críticament la informació pertinent per tal de formular respostes a qüestions ben definides en el principal camp d'estudi.
Competències	Entorn d'aprenentatge ■ Reflexionar sobre la pràctica acadèmica pròpia i ajustar-la sota supervisió. ■ Cercar, avaluar i fer referència a la informació i a la matèria d'estudi i presentar-la de manera que aporti llum al problema.

- Planificar i dur a terme tasques i projectes de naturalesa diversa al llarg del temps, individualment o com a part d'un grup, i d'acord amb requisits i principis ètics.
- Acceptar la responsabilitat de definir i assolir resultats personals i/o de grup; assumir una responsabilitat significativa o de supervisió del treball d'altres persones en àmbits de treball definits.
- Treballar eficaçment sota supervisió en una relació entre iguals amb professionals qualificats; dirigir grups múltiples, complexos i heterogenis.
- Aprendre a treballar en contextos d'aprenentatge variables i desconeguts; aprendre a gestionar tasques d'aprenentatge de manera independent, professional i ètica.
- Prendre la iniciativa a l'hora d'identificar i abordar les necessitats d'aprenentatge i interactuar eficaçment en un grup d'aprenentatge.
- Desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per prosseguir els estudis de manera més autònoma.

Entorn professional

- Acceptar la responsabilitat, així com la rendició de comptes, pel que fa a l'aprenentatge i la pràctica professional personal i en col·laboració amb altres persones, dins d'uns paràmetres generals.
- Posseir les qualitats necessàries per treballar en situacions que requereixen exercir la responsabilitat personal i prendre decisions en circumstàncies complexes i imprevisibles.
- Analitzar i dur a terme tasques professionals complexes.
- Comunicar-se amb col·legues, especialistes i no especialistes, supervisors i clients de manera específica i adequada al context, fent servir les convencions pròpies de la pràctica professional.
- Treballar amb col·legues, especialistes i no especialistes, supervisors i clients.
- Estar familiaritzat amb els nous corrents de pensament i els processos d'innovació.
- Compartir responsabilitats en la gestió dels processos i el desenvolupament professional de persones i grups.
- Expressar una visió del món personal, interioritzada i global que posi de manifest solidaritat amb els altres.

DESCRIPTOR DEL TIPUS DE QUALIFICACIÓ PER AL GRAU SUPERIOR (NIVELL 2B, 240 ECTS)	
Objectiu	<i>El grau superior (nivell 2B) habilita persones que apliquen un conjunt de coneixements a un context específic per exercir una activitat professional i com a via per a la recerca i l'aprenentatge posteriors.</i>
Coneixements	Tipus de coneixements ■ Tenir una comprensió sistemàtica de la teoria, els conceptes i els mètodes que pertanyen a un camp (o camps) d'aprenentatge, i entendre les diferents perspectives, enfocaments o escoles de pensament i les teories en què es basen. ■ Conèixer els principis i els mètodes de recerca i estar familiaritzat amb el treball de recerca i desenvolupament que es duu a terme a l'àmbit en qüestió. ■ Conèixer la història, les tradicions i la naturalesa de l'àmbit acadèmic i el lloc que ocupa a la societat. Profunditat, amplitud i diversitat dels coneixements ■ Tenir coneixements avançats i especialitzats i una perspectiva crítica dels principis, les teories, els problemes, els processos, les eines i els mètodes d'una professió, una àrea de coneixement o un camp científic ampli. ■ Entendre les limitacions del coneixement actual i estar familiaritzat amb les fonts de nous coneixements; integració de conceptes en una diversitat d'àrees. ■ Estar assabentat dels últims avenços en l'àmbit d'estudi o de treball. ■ Tenir un coneixement ampli dels temes i les teories importants; demostrar una comprensió i un coneixement detallats d'una o més àrees especialitzades, algunes situades en els límits actuals del camp(s). ■ Reproduir, analitzar i aplicar els coneixements en diferents contextos de manera que demostrï un plantejament professional i científic envers la professió o l'àrea de coneixement. ■ Tenir una comprensió crítica dels materials que contenen els llibres de text avançats, i ser capaç d'utilitzar revistes i les principals fonts acadèmiques relacionades amb la disciplina (per exemple, articles avaluats per experts).
Habilitats	Habilitats cognitives ■ Revisar críticament, analitzar, consolidar i sintetitzar els coneixements per tal d'identificar i oferir solucions a problemes complexos amb independència intel·lectual. ■ Aplicar el pensament i el judici crítics a l'hora de desenvolupar nous marcs interpretatius.

	■ Reproduir, analitzar i aplicar els coneixements en diferents contextos de manera que demostrï un plantejament professional i científic envers la professió o l'àrea de coneixement. ■ Reconèixer les limitacions del coneixement existent en la pràctica professional o en l'àrea de coneixement i adoptar mesures per fer-hi front. Habilitats creatives ■ Demostrar iniciativa i criteri en la planificació, la resolució de problemes i la presa de decisions en la pràctica professional i/o l'estudi. ■ Ser capaç d'avaluar indicis, arguments i hipòtesis per arribar a judicis sòlids a l'hora de crear i desenvolupar idees i productes tangibles. ■ Utilitzar la capacitat de diagnosi i la creativitat en tot un ventall de funcions relatives a una àmplia varietat de contextos. Resolució de problemes ■ Identificar i analitzar problemes complexos de la pràctica professional o l'àrea de coneixement, i resoldre'ls de manera tàctica, estratègica i creativa, tot seleccionant i utilitzant la informació adient. ■ Aplicar els coneixements acadèmics i els resultats rellevants del treball de recerca i desenvolupament a problemes pràctics i teòrics, i adoptar decisions ben fonamentades. ■ Tenir la capacitat de perfeccionar i utilitzar els coneixements, els mètodes i les habilitats adients per abordar problemes complexos que tenen una definició limitada. ■ Avaluar accions, mètodes i resultats i les seves implicacions. ■ Ser capaç de resoldre problemes, alguns dels quals poden ser imminents o estar a l'avantguarda d'una disciplina. Habilitats tècniques i pràctiques ■ Ser capaç d'utilitzar els mètodes consolidats d'anàlisi i investigació d'una disciplina, i reconèixer les seves limitacions a l'hora de determinar-ne els resultats i extreure'n les conclusions. ■ Tenir la capacitat de recopilar i interpretar dades del camp d'estudi corresponent per informar judicis que poden implicar reflexions sobre qüestions científiques, socials o ètiques de rellevància. Habilitats informatives/comunicatives ■ Aplicar les habilitats comunicatives per presentar una exposició clara, coherent i independent de coneixements, idees, problemes i solucions davant diversos tipus de públics. ■ Utilitzar tecnologies de la informació i la comunicació, així com les llengües estrangeres que es requereixen en l'activitat professional corresponent. ■ Demostrar la capacitat de cercar, recopilar i interpretar críticament la informació pertinent per tal de formular respostes a qüestions ben definides en el principal camp d'estudi.
Competències	Entorn d'aprenentatge ■ Reflexionar sobre la pràctica acadèmica pròpia i ajustar-la sota supervisió.

	■ Cercar, avaluar i fer referència a la informació i a la matèria d'estudi i presentar-la de manera que aportï llum al problema. ■ Planificar i dur a terme tasques i projectes de diversos tipus al llarg del temps, individualment o com a part d'un grup, i d'acord amb requisits i principis ètics. ■ Planificar i executar un projecte i/o un treball acadèmic i de recerca amb una certa independència. ■ Acceptar la responsabilitat de definir i assolir resultats personals i/o de grup; assumir una responsabilitat important o de supervisió del treball d'altres persones en àmbits de treball definits. ■ Treballar eficaçment sota supervisió en una relació entre iguals amb professionals qualificats; dirigir grups múltiples, complexos i heterogenis. ■ Aprendre a treballar en contextos d'aprenentatge variables i desconeguts; aprendre a gestionar tasques d'aprenentatge de manera independent, professional i ètica. ■ Prendre la iniciativa a l'hora d'identificar i abordar les necessitats d'aprenentatge i interactuar eficaçment en un grup d'aprenentatge. ■ Desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per prosseguir els estudis de manera més autònoma. <i>Entorn professional</i> ■ Acceptar la responsabilitat, així com la rendició de comptes, pel que fa a l'aprenentatge i la pràctica professional personal i en col·laboració amb altres persones, dins d'uns paràmetres generals. ■ Posseir les qualitats necessàries per treballar en situacions que requereixen exercir la responsabilitat personal i prendre decisions en circumstàncies complexes i imprevisibles. ■ Analitzar i dur a terme tasques professionals complexes. ■ Comunicar-se amb col·legues, especialistes i no especialistes, supervisors i clients de manera específica i adequada al context, fent servir les convencions pròpies de la pràctica professional. ■ Treballar amb col·legues, especialistes i no especialistes, supervisors i clients. ■ Estar familiaritzat amb els nous corrents de pensament i els processos d'innovació. ■ Compartir responsabilitats en la gestió dels processos i el desenvolupament professional de persones i grups. ■ Expressar una visió del món personal, interioritzada i global que posi de manifest solidaritat amb els altres.
--	--

Títol superior d'ensenyaments artístics

Té el mateix objectiu que el del grau superior: oferir als estudiants una **formació general, en una o diverses disciplines, orientada a preparar-los per dur a terme activitats professionals**, en aquest cas centrada en les disciplines artístiques, com la música, l'art dramàtic, la dansa, el disseny i la conservació i restauració. Aquests estudis són equivalents al grau universitari superior i consten de 240 crèdits ECTS (4 anys, **EQF 6, primer cicle del QF-EHEA**).

DESCRIPTOR DEL TIPUS DE QUALIFICACIÓ PER AL TÍTOL SUPERIOR D'ENSENYAMENTS ARTÍSTICS (NIVELL 2B, 240 ECTS)	
Objectiu	<i>El títol superior d'ensenyaments artístics habilita persones que apliquen un conjunt de coneixements a un context artístic específic per a l'exercici d'una activitat professional i com a via per a la recerca i l'aprenentatge posteriors.</i>
Coneixements	<i>Tipus de coneixements</i> ■ Tenir coneixements pràctics i/o consubstancials avançats del llenguatge i les teories d'una disciplina artística específica. ■ Demostrar una comprensió crítica dels principals punts de referència de la disciplina en qüestió i de la seva història, unida al coneixement sobre com interrelacionar la teoria i la pràctica de manera constructiva dins l'àrea d'estudi (art dramàtic/dansa, arts visuals, disseny, mitjans audiovisuals, cultura material i disciplines afins) i sobre la seva interrelació amb altres formes artístiques en diferents contextos culturals. <i>Profunditat, amplitud i diversitat dels coneixements</i> ■ Demostrar una comprensió crítica dels diferents gèneres d'una disciplina artística específica, de la interacció entre aquestes disciplines i la societat, i de la manera com influir en el paisatge cultural i l'entorn urbà. ■ Demostrar una comprensió crítica sobre la manera com la metodologia, els materials i els procediments influeixen en una disciplina artística específica. ■ Comprendre les dimensions fonamentals i contextuals de les disciplines artístiques, com ara el context cultural, l'econòmic, el mediambiental, l'ètic, el global, el filosòfic, l'històric, el social i/o el teòric.
Habilitats	<i>Habilitats cognitives</i> ■ Tenir una visió informada de la pràctica pròpia en relació amb el treball d'altres artistes i amb els avenços que es produeixen en el context de les belles arts mitjançant la formulació d'un criteri independent i la capacitat d'articular clarament arguments raonats a través de la reflexió, l'anàlisi i l'avaluació. ■ Generar idees, conceptes, propostes, solucions o arguments de manera independent i/o col·laborativa a través d'un pla d'estudi autodirigit que dugui a terme una investigació i una anàlisi de les experiències visuals. ■ Analitzar, interpretar i avaluar el treball propi i el d'altres persones en el marc dels coneixements teòrics existents. <i>Habilitats creatives</i>

	■ Emprar de manera creativa mètodes de treball adients i seleccionar materials, elements visuals i tàctils, tècniques i eines per als objectius desitjats en l'àmbit professional. ■ Explorar les possibilitats creatives del pensament tant convergent com divergent en els processos d'observació, recerca, investigació especulativa, visualització i materialització. ■ Desenvolupar plenament les intencions artístiques i les idees per mitjà de resultats materials obtinguts utilitzant l'habilitat i la imaginació i, alhora, observant les bones pràctiques de treball en el principal camp d'estudi. <i>Resolució de problemes</i> ■ Demostrar, en el principal camp d'estudi, la capacitat de crear, materialitzar i expressar les idees pròpies, d'identificar, formular i resoldre problemes artístics i creatius de manera autònoma, i de dur a terme tasques artístiques dins de terminis predeterminats. ■ Ser capaç d'articular eficaçment els recursos conceptuals, creatius i imaginatius. ■ Demostrar la capacitat de fer valoracions en el principal camp d'estudi tenint en compte les qüestions artístiques, socials i ètiques pertinents, així com d'entendre el paper de l'art a la societat i d'identificar la necessitat d'adquirir més coneixements i d'un aprenentatge permanent. <i>Habilitats tècniques i pràctiques</i> ■ Dominar les habilitats, les tècniques i les metodologies d'una disciplina artística específica; saber utilitzar les capacitats d'interpretació, avaluació i anàlisi adequadament; identificar i entendre els públics i la manera com comunicar-s'hi eficaçment. ■ Demostrar coneixements pràctics avançats i capacitat de comprensió crítica en la síntesi d'un conjunt d'obres artístiques; seleccionar, posar a prova i fer un ús adequat tant dels nous mitjans, materials, processos, entorns i tecnologies com dels consolidats. ■ Explorar el potencial de desenvolupament dels plantejaments interdisciplinaris en la pràctica artística contemporània i dels avenços de les tecnologies mediàtiques actuals i de les emergents, com les TIC i la tecnologia digital. ■ Aplicar les tecnologies més capdavanteres. <i>Habilitats informatives/comunicatives</i> ■ Demostrar la capacitat de presentar i debatre treballs i temes artístics oralment, per escrit o per altres vies, i també en diàleg amb diferents públics, així com la competència i els coneixements necessaris per treballar de manera autònoma amb finalitats professionals. ■ Identificar i entendre diferents espais i contextos en col·laboració amb experts de diverses disciplines; mostrar la manera com relacionar-se amb les audiències. ■ Articular i comunicar amb seguretat idees i informació de manera visual i/o oral i/o escrita en una diversitat de contextos. ■ Gestionar, recopilar i sintetitzar informació procedent de diverses fonts per tal d'executar un pla d'estudi personal mitjançant la integració
--	--

	reeixida d'habilitats pràctiques i conceptuals i una gestió de la càrrega de treball que permeti complir els terminis fixats. ■ Comunicar-se amb col·legues, especialistes i no especialistes, supervisors i clients de manera específica i adequada al context, fent servir les convencions pròpies de la pràctica professional.
Competències	<i>Entorn d'aprenentatge</i> ■ Reflexionar sobre la pràctica acadèmica pròpia i ajustar-la sota supervisió. ■ Cercar, avaluar i fer referència a la informació i a la matèria d'estudi i presentar-la de manera que aporti llum al problema. ■ Planificar i dur a terme tasques i projectes de diversos tipus al llarg del temps, individualment o com a part d'un grup, i d'acord amb requisits i principis ètics. ■ Planificar i executar un projecte i/o un treball acadèmic i de recerca amb una certa independència. ■ Acceptar la responsabilitat de definir i assolir resultats personals i/o de grup; assumir una responsabilitat important o de supervisió del treball d'altres persones en àmbits de treball definits. ■ Treballar eficaçment sota supervisió en una relació entre iguals amb professionals qualificats; dirigir grups múltiples, complexos i heterogenis. ■ Aprendre a treballar en contextos d'aprenentatge variables i desconeguts; aprendre a gestionar tasques d'aprenentatge de manera independent, professional i ètica. ■ Prendre la iniciativa a l'hora d'identificar i abordar les necessitats d'aprenentatge i interactuar eficaçment en un grup d'aprenentatge. ■ Desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per prosseguir els estudis amb de manera més autònoma. ■ Ser autocrític i demostrar potencial per treballar amb autonomia i fer aportacions com a part d'un equip. <i>Entorn professional</i> ■ Dominar les teories, les tècniques i les sensibilitats individuals necessàries per reeixir en l'àmbit professional; ser autocrític i demostrar potencial per treballar amb autonomia i fer aportacions com a part d'un equip. ■ Aplicar l'enginy i l'emprenedoria a fi de promoure i impulsar la pràctica artística pròpia (incloent-hi la col·laborativa o col·lectiva) i/o la d'altres persones. ■ Gestionar activitats o projectes professionals creatius. Assumir responsabilitats pel que fa a: - la presa de decisions i la resolució de problemes en contextos de diverses disciplines artístiques; - la reflexió crítica sobre les opcions estètiques i ètiques pròpies i les d'altres persones en diverses disciplines artístiques; - el desenvolupament professional i la promoció de l'art; - el treball autònom i/o en equip.

	■ Tenir les qualitats necessàries per treballar en situacions que requereixen exercir la responsabilitat personal i prendre decisions en circumstàncies complexes i imprevisibles. ■ Treballar amb col·legues, especialistes i no especialistes, supervisors i clients.
--	--

3.3. ESPECIFICACIONS DEL MCQES PER AL NIVELL 3

El **nivell 3 (màster)** del Marc espanyol de qualificacions per a l'educació superior correspon al **nivell 7** del Marc europeu de qualificacions (EQF) i al **nivell de segon cicle** del Marc de qualificacions de l'Espai europeu d'educació superior (QF-EHEA).

El nivell 3 del Marc català de qualificacions per a l'educació superior comprèn tres qualificacions: el grau integrat, el màster universitari i el màster en ensenyaments artístics.

En aquest nivell, el grau integrat implica un volum d'aprenentatge d'entre 300 i 360 crèdits ECTS, i els dos tipus de màster, d'entre 60 i 120 crèdits ECTS. En conseqüència, hi podria haver diferències en l'amplitud i el tipus de resultats d'aprenentatge previstos en els ensenyaments, tant dins de cada qualificació com entre aquestes.

Cal dissenyar i acreditar les qualificacions de grau integrat i de màster de manera que permetin demostrar als graduats que han assolit els resultats d'aprenentatge que s'especifiquen en els criteris per al nivell 3 i en els descriptors per a aquestes qualificacions.

CRITERIS DEL MCQES PER AL NIVELL 3 DEL MECES (REORGANITZAT)	
Objectiu	<i>Els graduats d'aquest nivell han de tenir habilitats i coneixements especialitzats per a la recerca i/o la pràctica professional i/o aprenentatges posteriors.</i>
Coneixements	En aquest nivell, els graduats han d'haver adquirit coneixements avançats i demostrat, en el context de la recerca científica i tecnològica o en un camp altament especialitzat, una comprensió detallada i informada dels aspectes teòrics i pràctics de la metodologia i del treball en un o diversos camps d'estudi.
Habilitats	En aquest nivell, els graduats han de: ser capaços d'aplicar i integrar els seus coneixements, i la comprensió d'aquests, amb sòlides habilitats científiques i de resolució de problemes en entorns nous i poc definits, incloent-hi contextos multidisciplinaris tant per a investigadors com per a professionals altament qualificats; saber avaluar i escollir les teories científiques adients i les metodologies concretes dels seus camps d'estudi per formular judicis amb una informació incompleta o limitada, incloent-hi, si escau, una reflexió sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a la solució proposada en cada cas;

	ser capaços de preveure i controlar l'evolució de situacions complexes mitjançant el desenvolupament de noves i innovadores metodologies de treball adaptades al camp científic, tecnològic o de recerca específic, normalment multidisciplinari, en què té lloc l'activitat.
Competències	En aquest nivell, els graduats han de: saber com transmetre de manera clara i inequívoca, a un públic especialitzat o no especialitzat, resultats científics i tecnològics o l'abast de la recerca avançada més innovadora i els resultats més significatius, basats en principis fonamentals; haver desenvolupat prou autonomia per participar en projectes de recerca i en col·laboracions científiques i tecnològiques dins del seu àmbit, en contextos interdisciplinaris i, si escau, amb un alt component de transferència de coneixements; ser capaços de responsabilitzar-se del seu propi desenvolupament professional i de la seva especialització en un o diversos camps d'estudi.

Grau integrat

Normalment relacionat amb el camp de la salut, té com a objectiu ajudar els estudiants a esdevenir pensadors independents, versàtils i altament qualificats, amb l'experiència en recerca, la competència en informació i les habilitats interpersonals i comunicatives necessàries per desenvolupar una carrera professional de nivell avançat o per cursar estudis de doctorat en un estadi posterior. Conduïx a l'obtenció del títol de grau i consta d'entre 300 i 360 crèdits ECTS (de 5 a 6 anys, EQF 7), amb un mínim de 60 crèdits ECTS d'iniciació en la recerca. Només cinc graus poden optar a aquest nivell (Arquitectura, Medicina, Farmàcia, Odontologia i Veterinària). Aquests graus es tracten conjuntament amb els màsters universitaris en el descriptor del tipus de qualificació.

Màster universitari

Aquesta qualificació té com a objectiu l'adquisició d'una formació avançada orientada a l'especialització acadèmica o professional, o a la iniciació en tasques relacionades amb la recerca.

DESCRIPTOR DEL TIPUS DE QUALIFICACIÓ PER AL MÀSTER UNIVERSITARI	
Objectiu	<i>El màster universitari habilita persones que apliquen un conjunt de coneixements avançats a una diversitat de contextos per a la pràctica professional, la recerca o l'estudi i com a via per a aprenentatges posteriors.</i>
Coneixements	<i>Tipus de coneixements</i>

	■ Tenir coneixements (molt) especialitzats i avançats en una o diverses disciplines o àrees de pràctica, incloent-hi les que s'han desenvolupat recentment, que ampliïn/millorin els coneixements vinculats al nivell de grau. ■ Posseir coneixements avançats dels principis i els mètodes de recerca aplicables al camp de treball o d'aprenentatge o a la pràctica professional corresponent. <i>Profunditat, amplitud i diversitat dels coneixements</i> ■ Demostrar una comprensió crítica d'una àmplia diversitat de teories, principis i conceptes, incloent-hi els més importants en relació amb l'àrea de coneixement, el camp científic o l'àmbit professional. ■ Demostrar coneixements amplis i detallats, així com comprensió crítica, d'algunes les qüestions actuals, els temes i les especialitats de més rellevància en relació amb l'àrea de coneixement, el camp científic o l'àmbit professional. ■ Tenir els coneixements conceptuals necessaris per avaluar críticament la recerca/els avanços actuals en la disciplina en qüestió, valorar-ne les metodologies i, si escau, proposar nous plantejaments/hipòtesis.
Habilitats	<i>Habilitats cognitives</i> ■ Demostrar un domini dels coneixements teòrics i reflexionar críticament sobre la teoria, les seves aplicacions o la pràctica professional. ■ Analitzar i tractar de manera crítica diverses fonts d'informació i utilitzar-les per estructurar i formular argumentacions acadèmiques. ■ Generar i avaluar idees i conceptes complexos en un pla abstracte, aplicant les capacitats cognitives, tècniques i creatives adquirides. ■ Ser capaç d'integrar els coneixements i gestionar la complexitat a l'hora de formular judicis, sovint amb una informació incompleta o limitada, incloent-hi, si escau, una reflexió sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a la solució proposada en cada cas. <i>Habilitats creatives</i> ■ Demostrar originalitat a l'hora de desenvolupar i/o aplicar idees, generalment en contextos acadèmics, professionals, tecnològics i/o artístics. ■ Ser capaç d'analitzar, interpretar i avaluar de manera crítica informació, teories i conceptes complexos per tal generar concepcions modificades. <i>Resolució de problemes</i> ■ Identificar i analitzar problemes complexos en l'àrea de coneixement, el camp científic o la pràctica professional, i resoldre'ls de manera tàctica, estratègica i creativa. ■ Tenir la capacitat de resoldre problemes en entorns nous i poc definits, incloent-hi contextos multidisciplinaris relacionats amb el camp d'estudi en qüestió. <i>Habilitats tècniques i pràctiques</i>

	■ Demostrar una comprensió global de les tècniques aplicables al treball propi que comporti un treball avançat o de recerca i que inclogui un reconeixement de les limitacions d'aquestes tècniques. ■ Ser capaç de planificar i executar un treball de recerca o d'innovació important. Habilitats informatives/comunicatives ■ Comunicar de manera clara i inequívoca les idees i conclusions, així com el coneixement i la lògica subjacents, a públics especialitzats i no especialitzats, de manera adequada al context i utilitzant les convencions pròpies de l'àmbit professional. ■ Ser capaç de difondre els resultats de recerca que contribueixin al coneixement davant de públics especialitzats i no especialitzats.
Competències	Entorn d'aprenentatge ■ Demostrar habilitats i capacitats per a un desenvolupament constant, en bona part de manera autodirigida o autònoma. ■ Ser capaç de treballar en equip amb iguals. ■ Ser capaç de desenvolupar les pròpies activitats amb responsabilitat social, honestat intel·lectual i integritat científica. Entorn professional ■ Ser capaç d'actuar amb autonomia a l'hora de planificar i dur a terme tasques en l'àmbit professional o equivalent; inclou demostrar originalitat en la manera d'abordar i resoldre els problemes que puguin sorgir. ■ Tenir les qualitats necessàries per gestionar circumstàncies que requereixen criteri, responsabilitat personal i iniciativa en entorns professionals complexos i imprevisibles. ■ Assumir responsabilitats pel que fa als resultats de l'estudi o el treball propis o d'altres persones, així com pel desenvolupament professional de persones i grups. ■ Treballar amb especialistes i no especialistes, supervisors i clients.

Màster en ensenyaments artístics

Aquesta qualificació té com a objectiu l'adquisició d'una formació avançada orientada a l'especialització acadèmica o professional, o a la iniciació en tasques relacionades amb la recerca.

DESCRIPTOR DEL TIPUS DE QUALIFICACIÓ PER AL MÀSTER EN ENSENYAMENTS ARTÍSTICS

Objectiu	<i>El màster en ensenyaments artístics habilita persones que apliquen un conjunt de coneixements avançats en diversos contextos artístics per a la pràctica professional, la recerca o l'estudi i com a via per a aprenentatges posteriors.</i>
-----------------	--

Coneixements	Tipus de coneixements ■ Demostrar uns coneixements i una comprensió de caràcter avançat en el principal camp d'estudi, fet que inclou tant un coneixement ampli d'aquest camp d'estudi com un grau considerable de coneixement especialitzat en determinades àrees d'aquest camp, a més d'una comprensió especialitzada del treball de recerca i desenvolupament que es duu a terme actualment. ■ Disposar d'uns coneixements avançats dels principis i mètodes de recerca aplicables en l'àmbit de treball o d'aprenentatge o en la pràctica professional corresponent. ■ Demostrar estar familiaritzat amb els mètodes i els processos per fer front a aspectes, situacions i fenòmens complexos del camp d'estudi. Profunditat, amplitud i diversitat dels coneixements ■ Demostrar una comprensió crítica i uns coneixements altament especialitzats, una part dels quals se situen a l'avantguarda de les corresponents disciplines artístiques i els seus principals camps d'estudi. ■ Posseir una consciència crítica i creativa de les possibilitats interdisciplinàries entre diferents camps i disciplines. ■ Demostrar un ús adequat de la metodologia, els materials bàsics i els procediments necessaris per a la recerca basada en la pràctica i/o orientada a la teoria.
---------------------	---

Habilitats	Habilitats cognitives ■ Demostrar habilitats avançades i especialitzades per interrelacionar la teoria i la pràctica en la creació d'un conjunt de treballs personals que siguin innovadors i tinguin en compte la pràctica i els coneixements avançats dins del camp d'estudi. ■ Posseir una consciència crítica i creativa de les possibilitats interdisciplinàries entre diferents camps i disciplines. ■ Analitzar i tractar de manera crítica diverses fonts d'informació i utilitzar-les per estructurar i formular argumentacions acadèmiques. ■ Generar i avaluar idees i conceptes complexos en un pla abstracte, aplicant les habilitats cognitives, tècniques i creatives adquirides. ■ Ser capaç d'integrar els coneixements i gestionar la complexitat a l'hora de formular judicis, sovint amb informació incompleta o limitada, incloent-hi, si escau, una reflexió sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a la solució proposada en cada cas. ■ Integrar la metodologia de recerca, les eines avançades i l'experiència. Habilitats creatives ■ Demostrar la capacitat per formular nous temes de manera autònoma i creativa i contribuir a la formació de coneixement; per resoldre problemes més avançats; per desenvolupar noves formes d'expressió personal, i per reflexionar críticament sobre el plantejament artístic propi i el d'altres persones en el principal camp d'estudi.
-------------------	---

	■ Demostrar capacitat per crear i executar idees pròpies amb una expressió personal; per identificar, formular i resoldre problemes artístics i creatius de manera autònoma, i per planificar i dur a terme tasques artístiques de caràcter avançat utilitzant els mètodes adequats i dins d'uns terminis predeterminats. ■ Creació d'un conjunt de treballs personals que siguin innovadors i tinguin en compte la pràctica i els coneixements avançats dins de l'àmbit. Resolució de problemes ■ Identificar i analitzar problemes complexos en l'àrea de coneixement, el camp científic o la pràctica professional, i resoldre'ls de manera tàctica, estratègica i creativa. ■ Ser capaç de resoldre problemes en entorns nous i poc definits, incloent-hi contextos multidisciplinaris relacionats amb el camp d'estudi. ■ Demostrar la capacitat de fer valoracions en el principal camp d'estudi tenint en compte les qüestions artístiques, socials i ètiques pertinents, així com d'entendre el paper de l'art a la societat. Habilitats tècniques i pràctiques ■ Fer recerca primària i secundària com a via per reflexionar sobre l'estètica i les idees relacionades amb el conjunt d'obres que s'espera que produeixin els estudiants. ■ Mostrar la capacitat de crear un conjunt d'obres per iniciativa pròpia que demostrï innovació i domini de les habilitats tècniques, expressives i intel·lectuals. Habilitats informatives/comunicatives ■ Demostrar la capacitat, tant a escala nacional com internacional, de presentar clarament i debatre les obres i els temes artístics propis, ja sigui oralment, per escrit o per altres vies, en diàleg amb diferents públics. ■ Ser capaç de difondre els resultats de recerca que contribueixin al coneixement davant de públics especialitzats i no especialitzats.
Competències	Entorn d'aprenentatge ■ Demostrar la capacitat d'identificar la necessitat d'adquirir més coneixements i d'assumir responsabilitats pel que fa a l'aprenentatge continuat d'aquests coneixements. ■ Demostrar la competència i els coneixements necessaris per treballar de manera autònoma i amb finalitats professionals. ■ Demostrar la capacitat d'analitzar i desenvolupar processos de treball, i de planificar i gestionar els projectes propis. ■ Ser capaç de treballar en equip amb iguals. ■ Ser capaç de desenvolupar les pròpies activitats amb responsabilitat social, honestat intel·lectual i integritat científica. Entorn professional ■ Gestionar i transformar contextos de treball o d'estudi complexos i imprevisibles i que requereixin nous plantejaments estratègics.

	■ Assumir la responsabilitat de contribuir als coneixements i a la pràctica professionals i/o d'analitzar l'actuació estratègica dels equips. ■ Gestionar projectes i/o equips, actuant amb autonomia individual i/o lideratge quan sigui necessari. ■ Assumir responsabilitats pel que fa als resultats de l'estudi o el treball propis o d'altres persones, i al desenvolupament professional de persones i grups. ■ Aplicar els principis ètics de la disciplina i actuar amb consciència del paper propi en el conjunt de la societat. ■ Produir treballs que responguin a situacions complexes, que requereixin nous plantejaments estratègics i que contribueixin als coneixements i a la pràctica professionals.

3.4. ESPECIFICACIONS DEL MCQES PER AL NIVELL 4

El **nivell 4 (doctorat)** del Marc espanyol de qualificacions per a l'educació superior correspon al **nivell 8** del Marc europeu de qualificacions (EQF) i al **nivell de tercer cicle** del Marc de qualificacions de l'Espai europeu d'educació superior (QF-EHEA).

El nivell 4 comprèn una única qualificació: el doctorat. Els programes de doctorat tenen una durada màxima de tres anys de dedicació completa (des de l'admissió en el programa fins al lliurament de la tesi doctoral), tot i que la Comissió Acadèmica del programa pot autoritzar una extensió de dos anys més. No obstant això, els estudis de doctorat es poden fer a temps parcial; en aquest cas, la durada del programa s'estén a cinc anys.

Cal dissenyar i acreditar aquesta qualificació de manera que permeti demostrar als graduats que han assolit els resultats d'aprenentatge que s'especifiquen en els criteris per al nivell 4 i en els descriptors per al doctorat.

CRITERIS DEL MCQES PER AL NIVELL 4 DEL MECES (REORGANITZAT)	
Objectiu	<i>Els graduats d'aquest nivell han de tenir una comprensió sistemàtica i crítica d'un camp d'estudi complex i demostrar capacitat de recerca especialitzada per al progrés de l'aprenentatge i/o la pràctica professional.</i>
Coneixements	En aquest nivell, els graduats han d'haver adquirit coneixements avançats situats a les fronteres de la informació i demostrar, en el context de la recerca científica reconeguda internacionalment, una comprensió detallada i exhaustiva, basada en els aspectes teòrics i pràctics de la metodologia científica, d'un o diversos àmbits de recerca.
Habilitats	En aquest nivell, els graduats han de:

	haver demostrat que són capaços de dissenyar un projecte de recerca per analitzar críticament i avaluar situacions imprecises i aplicar-hi els seus coneixements, aportacions i mètodes, en una síntesi d'idees noves i complexes que permeti aprofundir en la comprensió del context de recerca en què treballen; haver fet una contribució original i significativa a la recerca científica al seu camp de coneixement i que aquesta sigui reconeguda com a tal per la comunitat científica internacional; haver demostrat en el seu context científic específic que són capaços de fer avenços en aspectes culturals, socials i tecnològics, així com de fomentar la innovació en tots els àmbits de la societat del coneixement.
Competències	En aquest nivell, els graduats han de: haver demostrat que són capaços de desenvolupar les seves activitats de recerca amb responsabilitat social i integritat científica; haver desenvolupat prou autonomia per gestionar i liderar equips i projectes de recerca innovadors i col·laboracions científiques, nacionals o internacionals, dins del seu àmbit, en contextos multidisciplinaris i, si escau, amb un alt component de transferència de coneixements; haver justificat la seva capacitat de participar en debats científics que es produeixin a escala internacional en el seu camp de coneixement, i de difondre els resultats de la seva recerca a tot tipus de públics.

Doctorat

Té com a objectiu l'adquisició d'una formació avançada en tècniques de recerca. Per obtenir el títol de doctor cal haver superat un període de formació i recerca, anomenat programa de doctorat. Aquest programa inclou la preparació i la presentació de la tesi doctoral, que consisteix en un treball de recerca original.

DESCRIPTOR DEL TIPUS DE QUALIFICACIÓ PER AL DOCTORAT	
Objectiu	<i>El doctorat habilita persones que apliquen un conjunt important de coneixements a la investigació i el desenvolupament de nous coneixements en un o diversos camps de recerca, d'estudi o de pràctica professional.</i>
Coneixements	Tipus de coneixements ■ Demostrar comprensió d'un conjunt important de coneixements que són a l'avantguarda d'una disciplina acadèmica o un camp professional i/o en el punt d'articulació entre diferents àrees de coneixement, camps científics o àmbits professionals.

	■ Posseir coneixements adquirits a partir de la recerca o el treball personal que contribueixin de manera important al desenvolupament d'un camp professional i científic. <i>Profunditat, amplitud i diversitat dels coneixements</i> ■ Demostrar una comprensió detallada de les complexitats d'un camp d'estudi, incloent-hi els requisits per fer-hi nous progressos. ■ Demostrar que s'identifiquen les fronteres del coneixement i la capacitat d'ampliar-les en una o diverses disciplines acadèmiques o en un context professional.
Habilitats	<i>Habilitats cognitives</i> ■ Posseir una perspectiva crítica del camp científic o professional, incloent-hi una comprensió crítica de les teories, els principis i els conceptes actuals de més rellevància. ■ Posseir i utilitzar les habilitats cognitives i la independència intel·lectual necessàries per pensar críticament, avaluar els coneixements i les idees existents, dur a terme una investigació sistemàtica i reflexionar sobre la teoria i la pràctica per generar coneixement original. <i>Habilitats creatives</i> ■ Ser capaç d'analitzar críticament, avaluar i sintetitzar a l'hora de crear idees noves i complexes i resultats tangibles. ■ Ser capaç de generar coneixements i interpretacions originals per fer contribucions rellevants a una disciplina, una àrea o un camp professional. <i>Resolució de problemes</i> ■ Ser capaç d'identificar i analitzar problemes complexos en la pràctica professional, l'àrea de coneixement o el camp científic, i de contribuir a resoldre'ls de manera tàctica, estratègica i creativa. <i>Habilitats tècniques i pràctiques</i> ■ Posseir la capacitat de concebre, dissenyar, aplicar i adaptar un procés de recerca/desenvolupament de rellevància amb integritat acadèmica. ■ Ser capaç de desenvolupar, adaptar i aplicar metodologies de recerca per ampliar i redefinir el coneixement existent o la pràctica professional. ■ Reconèixer les limitacions del coneixement existent a la pràctica professional, l'àrea de coneixement o el camp científic en el punt d'articulació entre les diferents professions o àrees de coneixement i adoptar mesures per fer-hi front. ■ Demostrar criteri a l'hora d'abordar àrees complexes de coneixement expert, sovint sense disposar dades completes però alhora tenint en compte responsabilitats socials (i ètiques) més àmplies. <i>Habilitats informatives/comunicatives</i> ■ Ser capaç de participar en debats científics en l'àrea de coneixement concreta i de difondre els resultats de la recerca a tot tipus de públics.

	■ Saber utilitzar informació de fonts de documentació especialitzades i singulars, no només de revistes científiques sinó també de publicacions corporatives i d'organismes nacionals i internacionals.
Competències	<i>Entorn d'aprenentatge</i> ■ Tenir la capacitat de concebre, dissenyar, aplicar i adaptar un procés important de recerca/desenvolupament amb integritat acadèmica. ■ Demostrar les habilitats i les qualitats necessàries per continuar fent avenços en la primera línia de l'àrea d'especialitat de manera autodirigida i autònoma. ■ Ser capaç de promoure, en contextos acadèmics i professionals, el progrés tecnològic, cultural o social de la societat del coneixement. ■ Ser capaç de treballar en un equip de recerca amb iguals. ■ Ser capaç de desenvolupar el treball acadèmic i de recerca amb responsabilitat social, honestat intel·lectual i integritat científica. <i>Entorn professional</i> ■ Comunicar-se amb col·legues, especialistes i no especialistes, supervisors i clients, la comunitat científica en general i el conjunt de la societat de manera específica i adequada al context, fent servir les convencions pròpies de la pràctica professional. ■ Actuar amb autonomia en situacions complexes i imprevisibles que es produeixin en entorns professionals o similars, i treballar amb responsabilitat ètica. ■ Treballar amb especialistes i no especialistes, supervisors i clients. ■ Assumir responsabilitats pel que fa als resultats de l'estudi o el treball propis o d'altres persones, i al desenvolupament professional de persones i grups.

4. L'ÚS DEL MARC DE QUALIFICACIONS EN LA VERIFICACIÓ I L'ACREDITACIÓ

Aquest document ha de ser d'utilitat als col·lectius següents: *a)* els gestors de la universitat, per dissenyar, implementar i avaluar les titulacions universitàries; *b)* els comitès d'avaluació d'AQU Catalunya, per verificar que els resultats d'aprenentatge dels estudiants es corresponen amb el nivell previst en cadascuna de les titulacions que s'han d'avaluar en els processos de verificació i acreditació; *c)* els diferents agents socials, per familiaritzar-se amb els resultats d'aprenentatge de les persones que obtenen títols d'educació superior a Catalunya.

En el cas dels centres d'educació superior que presentin noves titulacions avaluació, el perfil de competències previst ha d'adoptar l'estructura establerta en aquest document per a cada nivell (coneixements, habilitats i competències) i ha d'adaptar els resultats d'aprenentatge previstos a la disciplina de la nova titulació.

Per definir el perfil de competències, el CES també es pot basar en els referents (*benchmarks*) que ha elaborat AQU Catalunya per a la disciplina, si n'hi ha.

Les comissions i els comitès d'avaluació d'AQU Catalunya han d'utilitzar aquest document i els referents corresponents, en cas que existeixin per a la disciplina de la titulació, per verificar que tant els resultats d'aprenentatge com el nivell de la titulació s'ajusten a les expectatives. Això es farà en els processos de verificació, modificació i acreditació.

ANNEX 1. LA DISTINCIÓ ENTRE ELS TÍTOLS DE GRAU DE 180 I DE 240 CRÈDITS ECTS EN EL MCQES

Els títols de grau que condueixen a una qualificació que correspongui a una professió regulada per l'Estat han de tenir 240 crèdits ECTS. Es dedueix que tant el caràcter obligatori de les pràctiques externes com l'especificitat i la profunditat de l'àrea de coneixement i la seva aplicació professional constitueixen un criteri de diferenciació respecte als títols de grau de 180 crèdits ECTS.

El títol no universitari d'ensenyaments artístics superiors que equival legalment a un títol de grau també ha de tenir 240 crèdits ECTS. Sembla lògic pensar que un títol universitari de grau de 180 crèdits ECTS no hauria d'oferir un perfil educatiu, uns resultats d'aprenentatge o una denominació idèntics a l'anterior.

El treball de fi de grau és obligatori per a totes les titulacions de grau (mínim de 6 crèdits ECTS). Per tant, aquest no pot ser un criteri de diferenciació tret que se'n maximitzi el nombre de crèdits ECTS (fins a 30 crèdits ECTS) i se'n diferenciïn clarament l'orientació i les característiques (un plantejament sintètic per als títols de 180 crèdits ECTS i un plantejament d'iniciació a la recerca per als títols de 240 crèdits ECTS).

Per als títols amb una clara orientació professional però no conduents a una professió regulada per l'Estat (p. ex., Turisme, Educació Social, etc.), sembla raonable que els plans d'estudi incorporin pràctiques externes obligatòries. En conseqüència, la distinció entre els títols de grau de 180 i de 240 crèdits ECTS només s'hauria de circumscriure:

- a l'amplitud de les àrees de coneixement, associada a una «polivalència professional», o (el que sembla més raonable)
- a la inclusió d'una formació per a la recerca i la innovació en l'activitat professional.

D'altra banda, **els títols de grau amb una orientació més acadèmica** que poden conduir tant a una opció professional posterior (a través d'un màster professionalitzador) com als estudis de postgrau (màster/doctorat) no acostumen a incorporar pràctiques externes obligatòries. En aquest cas, la distinció entre els títols de grau de 180 i de 240 crèdits ECTS es podria establir segons:

- la profunditat en l'estudi de determinats temes;
- la inclusió de formació en el camp de la recerca.

És a dir, estaríem en el procés d'establir una distinció entre un títol de 180 crèdits ECTS i un títol de 240 crèdits ECTS «amb honors», típic dels sistemes anglosaxons. En definitiva, el títol de grau (nivells 2A i 2B):

- Habilita persones que han demostrat un coneixement especialitzat en més d'una àrea i la capacitat de recopilar, analitzar i sintetitzar un ampli ventall d'informació tècnica. **Cal assenyalar, però, que els graduats del nivell 2B tindran coneixements sobre els principis i els mètodes de recerca, i sobre les tècniques de resolució de problemes de la disciplina reconeguda.**
- Habilita persones que han demostrat capacitat per aplicar habilitats i coneixements especialitzats en una gran diversitat de contextos i per formular respostes a problemes concrets i abstractes. **Cal assenyalar, però, que els graduats del nivell 2B tindran habilitats cognitives que els permetran exercir el pensament crític i demostrar criteri a l'hora de desenvolupar nous marcs interpretatius i habilitats tècniques per dissenyar i utilitzar la recerca en un projecte, i per planificar i executar un projecte i/o un treball acadèmic i de recerca amb una certa independència.**
- Habilita persones que han demostrat responsabilitat i capacitat de rendició de comptes pel que fa al seu aprenentatge. **Cal assenyalar, però, que els graduats del nivell 2B hauran demostrat responsabilitat i capacitat de rendició de comptes en relació amb alguna pràctica incentivada i en cooperació amb altres persones.**

ANNEX 2. TÍTOLS D'EDUCACIÓ SUPERIOR A ESPANYA I CATALUNYA

CICLE	TÍTOLS
Cicle curt Nivell 1 EQF 5	TÍTOLS GENERALS UNIVERSITARIS —
	TÍTOLS D'ENSENYAMENTS ARTÍSTICS —
	TÍTOLS PROFESSIONALS (120 ECTS, 2.000 hores, 2 anys): Tècnic Esportiu Superior Tècnic Superior en Producció de Fusta i Moble Tècnic Superior en Desenvolupament de Productes de Fusteria i Moble Tècnic Superior en Aquicultura Tècnic Superior en Administració de Sistemes Informàtics Tècnic Superior en Administració i Finances Tècnic Superior en Agències de Viatge i Gestió d'Esdeveniments Tècnic Superior en Anatomia Patològica i Citologia Tècnic Superior en Animació d'Activitats Físiques i Esportives Tècnic Superior en Animació Sociocultural Tècnic Superior en Animació Turística Tècnic Superior en Animacions 3D, Jocs i Entorns Interactius Tècnic Superior en Art Floral Tècnic Superior en Arts Aplicades a la Indumentària Tècnic Superior en Arts Aplicades al Llibre Tècnic Superior en Arts Aplicades al Mur Tècnic Superior en Arts Aplicades de l'Escultura Tècnic Superior en Assessoria d'Imatge Personal Tècnic Superior en Assistència a la Direcció Tècnic Superior en Audiologia Protètica

Tècnic Superior en Automatització i Robòtica Industrial
Tècnic Superior en Automoció
Tècnic Superior en Centrals Elèctriques
Tècnic Superior en Ceràmica Artística
Tècnic Superior en Comerç Internacional
Tècnic Superior en Construccions Metàl·liques
Tècnic Superior en Adoberia
Tècnic Superior en Desenvolupament d'Aplicacions Multiplataforma
Tècnic Superior en Desenvolupament d'Aplicacions Web
Tècnic Superior en Desenvolupament de Productes Electrònics
Tècnic Superior en Desenvolupament de Projectes d'Instal·lacions Tèrmiques i de Fluids
Tècnic Superior en Desenvolupament de Projectes Urbanístics i Operacions Topogràfiques
Tècnic Superior en Desenvolupament i Aplicació de Projectes de Construcció
Tècnic Superior en Desenvolupament i Fabricació de Productes Ceràmics
Tècnic Superior en Dietètica
Tècnic Superior en Direcció de Cuina
Tècnic Superior en Direcció en Serveis de Restauració
Tècnic Superior en Disseny d'Interiors
Tècnic Superior en Disseny en Fabricació Mecànica
Tècnic Superior en Disseny Gràfic
Tècnic Superior en Disseny Industrial
Tècnic Superior en Disseny Tècnic en Tèxtil i Pell
Tècnic Superior en Disseny i Moblament
Tècnic Superior en Disseny i Producció de Calçat i Complements
Tècnic Superior en Disseny i Producció Editorial
Tècnic Superior en Documentació Sanitària
Tècnic Superior en Educació Infantil
Tècnic Superior en Educació i Control Ambiental
Tècnic Superior en Eficiència Energètica i Energia Solar Tèrmica
Tècnic Superior en Energies Renovables
Tècnic Superior en Esmalts Artístics
Tècnic Superior en Estètica Integral i Benestar
Tècnic Superior en Estètica
Tècnic Superior en Estilisme i Direcció de Perruqueria
Tècnic Superior en Fabricació de Productes Farmacèutics i Afins
Tècnic Superior en Fabricació i Transformació de Productes de Vidre
Tècnic Superior en Gestió Comercial i Màrqueting
Tècnic Superior en Gestió d'Allotjaments Turístics
Tècnic Superior en Gestió de Vendes i Espais Comercials
Tècnic Superior en Gestió del Transport
Tècnic Superior en Gestió Forestal i Medi Natural

Tècnic Superior en Gestió i Organització d'Empreses Agropecuàries
Tècnic Superior en Gestió i Organització dels Recursos Naturals i Paisatgístics
Tècnic Superior en Guiatge, Informació i Assistència Turístiques
Tècnic Superior en Higiene Bucodental
Tècnic Superior en Imatge per al Diagnòstic
Tècnic Superior en Imatge
Tècnic Superior en Indústries de Procés de Pasta i Paper
Tècnic Superior en Integració Social
Tècnic Superior en Interpretació del Llenguatge de Signes
Tècnic Superior en Joieria d'Art
Tècnic Superior en Laboratori d'Anàlisi i de Control de Qualitat
Tècnic Superior en Laboratori de Diagnòstic Clínic
Tècnic Superior en Manteniment Aeromecànic
Tècnic Superior en Manteniment d'Aviònica
Tècnic Superior en Manteniment d'Equip Industrial
Tècnic Superior en Manteniment d'Instal·lacions Tèrmiques i de Fluids
Tècnic Superior en Manteniment Electrònic
Tècnic Superior en Màrqueting i Publicitat
Tècnic Superior en Mecatrònica Industrial
Tècnic Superior en Navegació, Pesca i Transport Marítim
Tècnic Superior en Òptica d'Ullera
Tècnic Superior en Organització del Manteniment de Maquinària de Vaixells i Embarcacions
Tècnic Superior en Ortoprotètica
Tècnic Superior en Paisatgisme i Medi Rural
Tècnic Superior en Patronatge i Moda
Tècnic Superior en Plàstics i Cautxú
Tècnic Superior en Prevenció de Riscos Professionals
Tècnic Superior en Processos d'Ennoblement Tèxtil
Tècnic Superior en Processos Tèxtils de Filatura i Teixidura de Calada
Tècnic Superior en Processos Tèxtils de Teixidura de Punt
Tècnic Superior en Processos i Qualitat a la Indústria Alimentària
Tècnic Superior en Producció Aquícola
Tècnic Superior en Producció d'Audiovisuals, Ràdio i Espectacles
Tècnic Superior en Producció en Indústries d'Arts Gràfiques
Tècnic Superior en Producció per Fosa i Pulverimetallúrgia
Tècnic Superior en Programació de la Producció en Fabricació Mecànica
Tècnic Superior en Programació de la Producció en Emmotllament de Metalls i Polímers
Tècnic Superior en Pròtesis Dentals
Tècnic Superior en Projectes d'Edificació
Tècnic Superior en Projectes d'Obra Civil
Tècnic Superior en Química Ambiental

	Tècnic Superior en Química Industrial Tècnic Superior en Radioteràpia Tècnic Superior en Realització d'Audiovisuals i Espectacles Tècnic Superior en Realització i Plans d'Obres Tècnic Superior en Salut Ambiental Tècnic Superior en Secretariat Tècnic Superior en Serveis al Consumidor Tècnic Superior en Sistemes de Regulació i Control Automàtics Tècnic Superior en Sistemes de Telecomunicacions i Informàtics Tècnic Superior en Sistemes Electrotècnics i Automatitzats Tècnic Superior en So Tècnic Superior en Supervisió i Control de Màquines i Instal·lacions del Vaixell Tècnic Superior en Tèxtils Artístics Tècnic Superior en Transport Marítim i Pesca d'Altura Tècnic Superior en Transport i Logística Tècnic Superior en Vestuari a Mida i per a Espectacles Tècnic Superior en Vidre Artístic Tècnic Superior en Vitivinicultura
Primer cicle Nivell 2 EQF 6	TÍTOLS GENERALS UNIVERSITARIS Graduat o graduada (180-240 ECTS, 3-4 anys)
	TÍTOLS D'ENSENYAMENTS ARTÍSTICS (240 ECTS, 4 anys): Títol Superior d'Art Dramàtic Títol Superior d'Arts Plàstiques Títol Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals Títol Superior de Dansa Títol Superior de Disseny Títol Superior de Música
	TÍTOLS PROFESSIONALS <i>Títols de graduat o graduada conduents a:</i> Arquitecte Tècnic (240 ECTS, 4 anys) Dietista-Nutricionista (240 ECTS, 4 anys) Infermer (240 ECTS, 4 anys) Fisioterapeuta (240 ECTS, 4 anys) Enginyer Tècnic Aeronàutic (240 ECTS, 4 anys) Enginyer Tècnic Agrícola (240 ECTS, 4 anys)

	Enginyer Tècnic Forestal (240 ECTS, 4 anys) Enginyer Tècnic Industrial (240 ECTS, 4 anys) Enginyer Tècnic de Mines (240 ECTS, 4 anys) Enginyer Tècnic Naval (240 ECTS, 4 anys) Enginyer Tècnic d'Obres Públiques (240 ECTS, 4 anys) Enginyer Tècnic de Telecomunicació (240 ECTS, 4 anys) Enginyer Tècnic en Topografia (240 ECTS, 4 anys) Logopeda (240 ECTS, 4 anys) Mestre en Educació Infantil (240 ECTS, 4 anys) Mestre en Educació Primària (240 ECTS, 4 anys) Cap de Màquines de la Marina Mercant (180-240 ECTS, 3-4 anys) Oficial de Màquines de Primera de la Marina Mercant* (180-240 ECTS, 3-4 anys) Oficial de Màquines de Segona de la Marina Mercant* (180-240 ECTS, 3-4 anys) Oficial Radioelectrònic de Primera de la Marina Mercant** (180-240 ECTS, 3-4 anys) Oficial Radioelectrònic de Segona de la Marina Mercant** (180-240 ECTS, 3-4 anys) Òptic-Optometrista (240 ECTS, 4 anys) Pilot de Primera de la Marina Mercant*** (180-240 ECTS, 3-4 anys) Pilot de Segona de la Marina Mercant*** (180-240 ECTS, 3-4 anys) Podòleg (240 ECTS, 4 anys) Terapeuta Ocupacional (240 ECTS, 4 anys) <i>* Mateix títol universitari de grau</i> <i>** Mateix títol universitari de grau</i> <i>*** Mateix títol universitari de grau</i>
Segon cicle MECES 3 EQF 7	TÍTOLS GENERALS UNIVERSITARIS Màster universitari (60-120 ECTS, 1-2 anys)
	TÍTOLS D'ENSENYAMENTS ARTÍSTICS Màster artístic (60-120 ECTS, 1-2 anys)
	TÍTOLS PROFESSIONALS Títols de graduat o graduada (integrats) conduents a: Dentista (300 ECTS, 5 anys) Farmacèutic (300 ECTS, 5 anys) Metge (360 ECTS, 6 anys)

	Veterinari (300 ECTS, 5 anys) Títols de màster universitari conduents a: Advocat (90 ECTS, 1,5 anys) Capità de la Marina Mercant (60-120 ECTS, 1-2 anys) Enginyer Aeronàutic (66-120 ECTS, 1-2 anys) Enginyer Agrònom (66-120 ECTS, 1-2 anys) Enginyer de Camins, Canals i Ports (66-120 ECTS, 1-2 anys) Enginyer Industrial (66-120 ECTS, 1-2 anys) Enginyer de Mines (66-120 ECTS, 1-2 anys) Enginyer Forestal (66-120 ECTS, 1-2 anys) Enginyer Naval i Oceànic (66-120 ECTS, 1-2 anys) Enginyer de Telecomunicació (66-120 ECTS, 1-2 anys) Cap de Màquines de la Marina Mercant (60-120 ECTS, 1-2 anys) Professor d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyaments d'Idiomes* (60 ECTS, 1 any) Psicòleg General Sanitari (90 ECTS, 1,5 anys) Procurador dels Tribunals (90 ECTS, 1,5 anys) Títol integrat de graduat o graduada (300 ECTS, 5 anys) i màster universitari (60 ECTS, 1 any) Arquitecte
Tercer cicle MECES 4 EQF 8	TÍTOLS GENERALS UNIVERSITARIS Doctor o doctora (3 anys)
	TÍTOLS D'ENSENYAMENTS ARTÍSTICS —
	TÍTOLS PROFESSIONALS —

ANNEX 3. ESTRUCTURA DEL SISTEMA EDUCATIU CATALÀ

